БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 95 (9849) | 1962 оной апрелиин 21, суббото | Сэн 2 мүнгэн

Москва. ВЛКСМ-эй XIV съезд. Зураг дээрэ: съездын президиумдэ. ТАСС-эй фотохронико.

...гэшье һурагшые класста ...рдохи жэлдэнь дахин үлөөхэгүй

...айда коммунизм бай... ...н үедэ соёл сурталай, ...үүлгын хүдэлмэри ...үргэн далайсатайгаар ...гдажа байна. Энээнтэй ...хамта арад зоной эрдэм ...эрол дээшэлүүлхэ ту... ...арадай гэгээрэл тушаа ...тар ехэ анхарал хандуу...а. Партиин шэнэ Про... ...а дотор иигээд хэлэгдэн... «Коммунизмда ороходоо, ...гсэнэйшье, ухаан бодо... ...е ажал хэжэ шадаха, ...тын болон гүрэнэй ...йдалай элдэб һалбари... ...эрдэм наукын болон ...ультурын хэрэгтэ эдэб... ...эр хабаадажа шадаха, ...ис ёһоной мэдэрэлтэй, ...түгэс хүнүүдые хүмүү... ...э, бэлдэхэ ябадал ха...дана». Энэ табигдаһан ...шаг зорилго үнэн бодо... ...ээ бэелүүлэгдэжэ байн... ...хы һургуулинуудшье ...хүдэлмэреэ шэнэдхэн ...нэ. Коммунизмын үедэ ...а хүнүүдые улам даа... ...олдосотойгоор хүмүү... ...Зүгөөр тиихэдээ нэн ...хибүүдые класстань ...үлөөнгүй шата дамжуу...гаха, бата бэхи эрдэм, ...дадал дүршэл тэдээн...охо гэһэн зорилго баг...нэй урда табигдана. ...дэтэй үүргэеэ гүнзэгы ...мэдэржэ, эрхим һай... ...хүдэлдэг багшанарай ...публика доторнай улам ...о. Нүхэд Хуриганова, ...Меньшикова Н. С., Бо... ...С. Б., Попов С. Р., Нам... ...Н. Н., Баурина Р. И., ...Г. Г., Зангеева Е. П., ...ва Н. С., Елистрато... ...А. болон бусад олохон ...р класста хоёрдо... ...л нэгэшье үхибүү ...й ажалладаг болоһоор ...Тиихэдэ амжалтынь ...һон түлхюур юуб гэ... ...л предмедүүдые заал... ...нэр ехэ анхарал хан... ...байна.

...нь, Улан-Удын № 19 ...ин эхин классуудай ...Е. А. Елистратова һүү... ...н жэл соо нэгэшье ...класстань дахин үлөө... ...1959-60 оной һуралса... ...дэ тэрээндэ дүрбэдэ... ...та заалгаһан һураг... ...тааран табадахи класс ...а һайнаар дүүргээд, ...ургаадахида бэрхээр ...а байна.

...дүү баримтануудые ...болоо һаа, нилээд ...хин 38 һургуулинууд ...үхибүү класстань да... ...гүй пургана. Хориин, ...Гүндын дунда, На... ...йман жэлэй, Доодо... ...Тохорюугтын эхин ...нууд мүнөө һуралса... ...дэ бүхы үхибүүдээ ...һургаха, нэгэшье һу... ...класстань дахин үлөө... ...һэн зорилготойгоор ...байна. Энэ ёһотойл ...ажалай үльгэр жэ... ...о хаям.

...үхибүүдые һура... ...тань хоёрдохи жэл... ...э, энээнһээ гол тү... ...тагаалан хүүгэдэй ...а орхихо ябадал үр... ...р. 1959—1960 оной ...й жэлэй эсэстэ бүхы ...а дотор аяар 8042 ...хоёрдохи жэлээ үлэ... ...Илангаяа Барга... ...ирайн, Закаменай, ...ин, Түнхэнэй айма... ...дутагдалнууд үзэг... ...эзнь, Түнхэнэй ...Тоорын дунда һур... ...нэгэдэхи класста ...й һуралсалай жэл... ...уд һураһан байбал, ...йдоо 6 хүниинь та... ...ста һуража байна, ...дынь мүнөө хүрэ... ...классуудта һууһан

...арта гүрэндэ, тү... ...үхибүүдтэ өөһэдтэн... ...э хохидол ушаруу...

...багшанар уялгата ...ша хэрэгээр, ха... ...хандана. Үнгэрһэн ...рэ зарим багша... ...тоодо Яруунын— ...унда һургуулиин ...й багша Ф. Ф. ...рид хурсаар шүүм... ...с багша арба га... ...о хүдэлжэ байба...

шье, ажал хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр хандадаг, тэрээндэ заалгаһан үхибүүд эрдэм болбосорол багатай байдаг. Имагтал тиимэ дээрэһээ үхибүүдынь һураһан класстаа олоороо дахин үлэдэг гү, али дүүргэжэ гараашье һаа, саашадаа һуража бирадаггүй, һургуулияа хаяжархидаг байна.

«Залхуу, ном үзэхэ дурагүй үхибүүд лэ муугаар һуралсана, баһа түрэлхидынь ямаршье туһаламжа үзүүлдэггүй байха юм» гээд тиимэ багшанар шалтагаан баридаг. Үнэн дээрээ эндэ үхибүүд, түрэлхид бэшэ, харин багшанар өөһэдөөл муугаар хүдэлһэндөө зэмэтэй.

Тиимэ багшанар ажал хүдэлмэри дээрээ эрид хубилалта түйлахые оролдог лэ! Республикын арадай гэгээрэлэй түрүүшүүлэй дүй дүршэл һайнаар шудалаг лэ! Мүн Липецкэ областиин багшанарай үльгэр жэшээ үргэнөөр хэрэглэг лэ! Тэндэ имагтал һуралсал—хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрид һайжаруулһанай ашаар олохон дунда, найман жэлэй һургуулинууд үхибүү хоёрдохи жэлдэ класстань үлөөхэеэ болинхой. Багшанарынь илангаяа хэшээл үнгэргэлгэдэ тон ехэ анхарал хандуулжа, шэнэ шэнэ аргануудые шадамараар нэбтэрүүлнэ.

Саашадаа бүхы һургуулинууд болон багшанар жэгдэ һайнаар хүдэлхын тула, класста үхибүүдэй хоёрдохи жэлээ һуулгые эрид үсөөрүүлхын гү, али болюулхын тула юу хэхэ ёһотойб?

Тэдэнэр нэн түрүүн һуралсал-хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэриие КПСС-эй шэнэ Программын эрилтэдэ харюусама һайнаар эмхидхэхэ, тэрээн дотор заагдаһан гайхамшаг заабаринуудые үхибүүн бүхэндэ эли тодоор ойлгуулха болоно. Энээнтэй нэгэн хамга хэшээлнүүдые удха түгэлдэрөөр үнгэргэхэ ябадал түйлаха, энэ талаар түрүү багшанарай, тэрэ тоодо липецкынхидэй дүй дүршэл ажал хүдэлмэридөө зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ, нютагай жэшээ баримтануудые шадамараар хэрэглэжэ һураха зэргэтэй.

Һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд, мүн өөһэдөө шэнэ аргануудые нэбтэрүүлхын хойноһоо тэмсэхэ, үхибүүдэй эрдэм ойлгосые, багшанарай ажал хүдэлмэриие саг үргэлжэ хинан шалгаха ушартай. Тэрэшэлэн партийна, советскэ, профсоюзна болон комсомолой организацинууд багшанарай идейно-политическэ талаараа ургалтадань туһалха, нэрэ хүндыень сахиха, тэдээндэ материально-ажаһуудалай таатай зохид эрхэ байдал олгохо тушаа саг үргэлжэ оролдохо үүргэтэй.

Дурсагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые гүйсэд һайнаар бэелүүлбэл, һуралсал-хүмүүжэлэй хүдэлмэриин хараа байса хубилан һайжарха, класста хоёрдохи жэлээ үхибүүнэй үлэхэ ябадалай эрид үсөөрхэ гү, али усадхагдаха байһаниинь дамжаггүй.

Энэ хадаа коммунизмын Программа бэелүүлхэ хэрэгтэ арадай багша бүхэнэй бодото оруулалта болохо байна.

ГЭГЭЭН ГЭРЭЛТЭ КОММУНИЗМЫН ТҮЛӨӨ!

ВЛКСМ-эй XIV съезд

Манай орон дотор ажаһууха, агууехэ уг зорилгын — коммунизмын түлөө ажаллаха гээшэ ямар ехэ зол жаргал гээшэб. Эндэ, Кремлиин съезднүүдэй ордон соо, комсомол үетэнэй Бүхэсоюзна суглаан дээрэ, энэ бодолдо илангаяа гүнзэгыгөөр абтанаш. Манай зол жаргал онсо илгаатай, бүгэдэ арадай жаргал мүн. Зол жаргалтай байха гээшэ шэнэ коммунистическэ общество байгуулха гэһэн удхатай юм. Энээниие мэдэржэ байһан ушар гайхамшаг ерээдүйдэ этигэдэг байха мэдэрэлээр, агууехэ Ленинэй захяа заабаринуудые бодотоор бэелүүлхэ зол жаргалаар залуу үетэнэй зүрхэ сэдьхэлые дүүрэнги болгоно бшуу.

Нүхэд **Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев** гэгшэдэй президиумдэ һууханя ерэхэдэнь суглараагшад хүл дээрээ бодоод, нэрьемэ альга ташалгаар угтана.

Совет арадай хүндэлэлдэ, Ленинскэ партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй хүндэлэлдэ юрөөл табигдана.

Съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Делегадууд хойно хойноһоо һубарилдан үгэ хэлэнэ.

Комсомолой гайхамшаг ажал хэрэгүүд тухай делегадуудай хэлэһэн үгэнүүдые шагнахада зүрхэ сэдьхэл омог баяраар дүүрэнэ гэжэ Ставрополиин түлөөлэгшэ, «Россия» колхозой малшан Лидия Мальцева хэлэнэ. Бидэндэ, залуушуулда ямар ехэ ажал хэрэг даалгагданхай гээшэб, залуушуул ямар ехэ юумэ хэжэ шадаха гээшэб! Эхэ оронойнгоо аша туһада ажаллаха гээшэ манай ажабайдалай зол баяр ха юм.

Лидия Мальцевагай хүтэлбэрилдэг фермын коллектив жэл соо 800 тонно һү һааһан байна. 1 центнер һү абалгада энэ ажахы 4 түхэриг 57 мүнгэ гаргашалаа һэн. Үнеэдээ уянгүйгөөр байлгаһанай, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые оньһожоруулһанай ашаар эндэ продукциин өөрынь үнэ химдаруулагдаһан байха юм.

— Манай ажал завод, фабрикануудай хүдэлмэришэдэй ажалда улам бүри адли боложо байна гэжэ үгэ хэлэгшэ саашань мэдүүлнэ. Сагаан халаадтай һаалишадые эрдэмшэнжэлэлгын институдай лаборантнууд гэжэ һанахаар юм. Мүнөө залуушуулай амархадань, эрдэмээ дээшэлүүлхэдэнь сүлөөтэй саг бүри ехэ болоо. Колхозой 13 залуушуул Москвагай Ломоносовой нэрэмжэтэ гүрэнэй университедтэ, Лида өөрөө Ставрополиин хүдөө ажахын институдта һурадаг. Энэ фермэ дээрэ тус хизаартахи түрүү дүй дүршэлэй һургуули нээгдэнхэй. Эндэ 300 гаран һаалишад һурабад байна.

Лидия Мальцева үгээ дүүргэхэдээ ингэжэ мэдүүлбэ:

— Манай коллектив хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо эрилтэдэ бодото ажалаараа харюусана. Бидэнэр энэ жэлдэ мянга гаран тонно һү һааха, тэрэнэй өөрынь үные нилээд химдаруулха гэһэн уялга абанхайбди. Коммунистическэ обществын хүнэй шэнжэ шанар өөһэдтөө улам оролдосотойгоор хүмүүжүүлхэбди. Иигэжэ манай зүрхэ сэдьхэлнай хэлэнэ, теэдшье зүрхэ сэдьхэлнай түрэл Коммунистическэ партитаяа таһаршагүй холбоотой юм!

— Дүрбэн жэлэй урда тээ ВЛКСМ-эй XIII съездын болоходо Новосибирскэ областиин карта дээрэ эрдэм наукын город байгаагүй һэн. Харин мүнөө партиин дура зоригоор, залуушуулай ажалша гараар Обь мүрэнэй эрье шадар манай орон доторхи эгээл томо научна центрнүүдэй нэгэн байгуулагданхай. Москваһаа, Киевһээ, Ленинградһаа, Львовһоо Сибирь руу ерэһэн хэдэн мянгаад залуу эрдэмтэд эндэ хүдэлдэг. Мүнөө Академгородогто эрдэм-шэнжэлэлгын 20 институт, 1 университет бии, эрдэмтэд дунда зэргээр 32 наһатай юм. Эдэ эрдэмтэдэй үмэнэһөө съезд дээрэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин вычислительнэ математикын теориин таһагые даагша Юрий Журавлев үгэ хэлээ.

Залуу эрдэмтэд совет эрдэм наукын туг дээрэ үргэжэ ябадаг. Тэдэнэр хадаа шухала шэнжэлгэнүүдые хэдэг, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ эрхим хубитаяа оруулжа байдаг.

— Нүхэдүүд, съездмнай ямар зохид һайнаар үнгэржэ байна гээшэб! Би наһан соогоошье шүлэг бэшэжэ үзөөгүй һэм. Теэд сэдьхэлэйнгээ омог баяраар дүүрээд байхадань шүлэг бэшэхэ дуран хүрэнэ,— гэжэ Донбассай мэдээжэ шахтёр Социалис Ажалай Герой Кузьма Северинов үгэеэ эхилнэ.

Түрэл Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэри доро ажаһууха, ажаллаха зол жаргал тухай делегат хөөрэнэ. Димитровой нэрэмжэтэ шахтын К. Севериновэй хүтэлбэрилдэг залуушуулай коллектив һайнаар хүдэлдэг. Үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбһөө гадуур коксологдодог 55,4 мянган тонно нүүрһэн малтагдаһан байгаа. Шахтын комсомолшууд бүри ехэ амжалта түйлахын тула бүхы юумэ хэжэ байнхай.

Донбассай комсомолшуудые һонирхуулжа байдаг асуудал — шахтануудай техникые үлэмжэ һайнаар ашаглаха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, нүүрһэ ехээр малтаха тухай асуудал делегат табиба.

Совет залуушуул өөрынгөө инаг эхэ — коммунистнуудай агууехэ партитай хододоо нэгэ зэргэдэ жагсан ябадаг гэжэ Донбассай комсомолшуудай түлөөлэгшэ хэлэнэ. Партимнай залуушуулые дэмжэдэг байгаа, мүнөөшье дэмжэдэг. Партиин хэлэһэн үгэ, партиин үгэһэн зүбшөөл бидэниие шэн габьяата баатаршалгада, ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулдаг юм. Ушар иимэһээ хэдэн мянгаад залуу хүнүүдэй нэрэ манай ороной түүхэдэ хэтэ мүнхэдөө алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй.

Бидэнэр өөһэдынгөө съезд дээрэ имагтал хэһэн юумээе бэшэ, харин үшөө юу хэхэ байһанаа зүбшэн хэлсээбди. Ленинэй хэтэдээ мүнхэ тугые хододоо омог баяртайгаар дээрэ үргэжэ ябахабди, манай хүсэтэй гарнууд урдынхидаал мэтэ ямаршье бэрхэшээлэй урда һалганахагүй байха гэжэ түрэл партияа, Советскэ правительствоёа найдуулнабди. Энэ тугые бидэнэр он жэлнүүдтэ нэрэтэй түрэтэйгөөр дээрэ үргэжэ ябаад, байгуулжа байгаа һаруул һайхан ордон дээрээ намилзуулхабди. Теэдшье бидэнэр дэлхэй дээрэ гэгээн гэрэлтэ, үнэн зүб общество — коммунизм байгуулнабди.

СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд съездые амаршалхаяа ерэбэ гэжэ түрүүлэгшээр һуугша соносхоно. Делегадууд болон айлшад хүл дээрээ бодожо, тэдэниие нэрьемэ халуун альга ташалгаар угтана. Сэрэгэй оркестр марш гүйсэдхэнэ. Тугуудаа намилзуулан, элдэб түрэлэй сэрэгүүдэй түлөөлэгшэд жэгдэ алхамаар заал соо орожо ерэнэ.

Президиумэй трибунын зүүн ба баруун хажууда туг баригшад, офицернүүд, Советскэ Союзай Геройнууд, Эхэ оронойнгоо ерээдүйн шэн габьяата хамгаалагшад — суворовецууд ба нахимовецууд нэгэ жэгдээр жагсанхай.

Ленинскэ комсомолой съездые амаршалхаяа ерэһэн эдэ хүнүүдэй үбсүүндэ сэрэгэй орденууд болон медальнууд, нэрэ зэргын тэмдэгүүд ялалзана. Эдэнь сэрэгэй болон политическэ бэлэдхэлдээ сэрэгшэдэй түйлаһан горьтой ехэ амжалтанууд тухай гэршэлжэ үгэнэ.

Делегадууд тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр юрөөл табина:

— Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ — алдар соло!

— Советскэ Армида — алдар соло!

— Совет сэрэгшэдтэ — алдар соло!

Ороной алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй үмэнэһөө Советскэ Союзай Герой, лётчик-космонавт Герман Титов үгэ хэлэбэ.

ВЛКСМ-эй XIV съездын делегадуудта,. 19 миллион гэшүүдтэй бүхы Ленинскэ комсомолдо шэн габьяата Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэдһээ дайшалхы халуун баяр хүргөөд, Г. Титов иигэжэ хэлээ:

— Бидэнэр, совет сэрэгшэд, комсомолоор, тэрэнэй алдарта баатарлиг ажал хэрэгүүдээр омогорходогбди. Бүхы арадтаяа хамта нэгэ жагсаалда жагсаһан манай ороной хүбүүд, басагад өөһэдынгөө халуун зүрхэнэй охи, бүхы хүсэл эрмэлзэлээ, бурьялма хүсэ шадалаа партиин XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, коммунистическэ общество байгуулха агууехэ Программые бэелүүлхэ хэрэгтэ зорюулдаг юм.

Агууехэ Ленинэй байгуулһан, алдарта Коммунистическэ партиин хүмүүжүүлһэн Советскэ Арми ба Далайн-Сэрэгэй Флот дайшалхы үүргээ хэлбэришэгүй зоригтойгоор дүүргэдэг, инаг һайхан Эсэгэ оронойнгоо аюулгүй байдал болон эб найрамдал нэрэтэй түрэтэйгөөр аршалан хамгаалдаг. Совет хүнүүд эб найрамдал сахиха үнэн зүрхэнһөө дуратай гэжэ Г. Титов онсолон тэмдэглэнэ. Манай парти, Советскэ правительство эб найрамдал, арадуудай хоорондо хани барисаа бэхижүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэдэг, дэлхэйн шэнэ дай һүжэрөөлгэхэгүйн түлөө бүхы юумэ хэдэг. Зүгөөр империализмын байһан үедэ ээрхэй түримхэй дайнай аюул үшөөл байха гэжэ бидэ мэдэнэбди. Империалис гүрэнүүд сэрэгэй бүлэглэлнүүдые бии болгоно, тэдэнээ үргэдхэнэ, буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээнэ, манай Эхэ орондо, социалис бусад оронуудта добтолхо гэһэн бузар муухай түсэбүүдые зохёоно. Энэ ушар бидэниие саг үргэлжэ бэлэн байха, ээрхэг түримхэйшүүлэй аашануудай хойноһоо һэрэмжэтэй хёрхоор хаража байха, оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые болон СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй дайшалхы хүсые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ уялга бидэ бүгэдэндэ даалгана.

Манай агууехэ Эсэгэ ороной аша туһада коммунизм байгуулха хэрэгтээ шэнэ амжалтануудые ба баатарлиг хэрэгүүдые түйлахыень съездын делегадуудта, бүхы Ленинскэ комсомолдо Г. Титов үгыңгөө түгэсхэлдэ хүсэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой трибунада гарахадань съездын делегадууд болон айлшад нэгэ жэгдээр бултадаа хүл дээрээ бодоно.

Бүхы заал нэрьемэ, хэдэн минута соо таһалгаряагүйгөөр альга ташахадаа, «Коммунистическэ партида — алдар соло!», «Ленинскэ Центральна Комитедтэ — алдар соло!», «Ленин бидэнтэй хамта!» гэһэн юрөөл табихадаа ороноймнай залуу үетэн түрэл Коммунистическэ партиин хэрэгтэ үнэн сэхэ байһанаа, Ленинэй захяа заабаринуудые арюун нангинаар бэелүүлхэ байһанаа үшөө дахин тангариглаба ха юм.

Никита Сергеевич Хрущевой хэлэһэн үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдаһан, үгэ хэлэжэ байхадань нэрьемэ, үни удаан альга ташалган хэдэн дахин болоһон байна. Үгэеэ хэлэжэ дүүргэһэнэйнь һүүлээр заал соо үни удаан үргэлжэлһэн нэрьемэ альга ташалган дахин болоно. Совет арадай, Ленинскэ Коммунистическэ партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй хүндэлэлдэ юрөөлнүүд зэдэлжэл байба.

—Ленинскэ комсомолдо, совет залуушуулда—Ура! — гэжэ Н. С. Хрущев юрөөнэ.

Энээндэнь харюу болгон, 6 мянган хүнүүд нэгэн адляар иигэжэ юрөөл табина:

— Коммунизм байгуулхабди!

— Партидаа тангаригланабди! Тангаригланабди! Тангаригланабди!

Съезд дээрэ 42 хүн үгэ хэлээ гэжэ түрүүлэгшээр һуугша мэдээсэбэ. Үгэ хэлэлгые болюулха гэһэн шиидхэбэри делегадууд абана.

Түгэсхэлэй үгэ ВЛКСМ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь С. Павлов хэлэбэ.

— КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдһээ уламжалан гараһан залуушуулай Ленинскэ союзай зорилгонуудые манай агууехэ Эхэ ороной союзна болон автономно республикануудай, хизаар болон областьнуудай түлөөлэгшэд дүрбэн үдэрэй турша соо ёһотоор лэ зүбшэн хэлсээ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Ленинэй нэрэ зүүжэ ябадаг манай организациин болбосоронги байһые делегадуудай ёһотой һайнаар, абьяастайгаар хэлэһэн үгэнүүдынь үшөө дахин гэршэлжэ үгэнэ.

Партиин саг үргэлжын анхарал оролдолгые бидэнэй үзэжэ байдаггүй тиимэ нэгэшье ажал хэрэг үгы юм. Өөрынгөө хүбүүдые зүб замда гаргадаг инаг һайхан эхэ шэнгеэр партимнай бидэниие коммунистическэ общество тээшэ хүтэлнэ, коммунист-ленинецүүд болоходомнай бидэндэ туһална. Манай союзай коммунистическэ гэжэ нэрэтэй байһандань бидэ омогорхонобди. Агууехэ Ленинэй образ съездын хүдэлһэн бүхы үдэрнүүдтэ бидэнтэй хамта байгаа, тэрэ хадаа улаан значогууд дээрэ, бидэ бүгэдэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ хадуугдажа ябаа.

Манай съездын хүдэлмэриие социалистическэ лагериин бүхы оронуудай хүбүүд, басагад, дэлхэйн түрүү бүхы залуушуул ехээр һонирхон адаглажа байгаа. Съездын нэрэ дээрэ амаршалга эльгээһэн бүхы ханинартаа үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэбди, бидэнэр интернациональна хани барисаанда хэзээдэшье үнэн сэхэ байхабди.

Бидэнэр, нүхэдүүд, агууехэ үе сагта ажаһуунабди гэжэ С. Павлов хэлэнэ. Энэ үе саг, дэбжэлтын аша туһын түлөө дэлгэрһэн агууехэ тэмсэлэй ба шэн габьяата ажалай үе саг хүн түрэлтэнэй дурасхаалда хэтэ мүнхэдөө үлэхэл. Иимэ агуу һайхан үе сагта түрэхэ, коммунизмын гэгээн гэрэлтэ ордониие өөрынгөө гараар байгуулха зол жаргалай бидэнэй хуби заяанда тудаһандань бидэнэр омогорхонобди.

Замбуулинай дайда руу зам нээһэн түрүүшын хүнүүдые, коммунистическэ общество байгуулха зам эгээл түрүүн нээһэн хүнүүдые арад зон хэзээдэшье мартахагүй. Энэ хадаа манай арад зон байха, бидэнэр лэ гээшэбди, хүндэтэ нүхэдүүд.

Энээнэйнь түлөө бидэнэр манай сэсэн мэргэн партида баяр баясхалан дахин дахин хүргэнэбди, партиин хойноһоо хаанашье ошохобди, партиин хойноһоо хэзээдэшье ябахабди, партиин хэрэгэй түлөө ами шүһөөрөө тэмсэхэбди гэжэ дахин дахин дабтанабди.

Делегадуудай хэлэһэн һанамжа, дурадхалнуудые хараада абан, резолюци бэлэдхэхэ комисси съездын иимэ тогтоол баталан абахыень дурадхана: **«Комсомолой ЦК-гэй хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл шагнажа зүбшэн хэлсээд, залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай XIV съезд хадаа ВЛКСМ-эй ЦК-гэй ябуулһан политическэ хараа шугамые зүб гэжэ мэдэрээд, тэрэнэй бодото ажал-ябуулгые һайшаана».** Комсомолой Центральна Комитедэй ажал-ябуулгада үгтэһэн сэгнэлтэ нэгэн дуугаар абтана.

КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар ороной комсомолшуудай хэхэ бодото ажал хэрэгүүд нэгэн һаналаар абтаһан резолюци соо хараалагданхай. Тодорхойлбол, тэрээн соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союз, ороной бүхы хүбүүд, басагад совет арадай бүхы илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ — Ленинскэ Коммунистическэ партиин хойноһоо хэзээдэшье хэлбэришэгүйгөөр ябаха гэжэ түрэл Коммунистическэ партияа, Никита Сергеевич Хрущев түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитедые ВЛКСМ-эй XIV съезд батаар найдуулна. Коммунизм байгуулха тушаа КПСС-эй XXII съездын хараалһан асари ехэ түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ—эгээл һайн һайхан хэрэгтэ залуушуулай хүсэн, эрдэм ухаан, хүсэ зорит сүм зорюулагдахал.

Һүүлээрнь ВЛКСМ-эй Устав баталан абтаба.

ХАНИНАР АМАРШАЛНА

Апрелиин 19-дэ комсомолой XIV съездые, совет хүбүүд, басагадые халуунаар амаршалан, эдэнэр үгэ хэлээ: Кипрын демократическа залуушуулай нэгэдэмэл организациин генеральна секретарь Паникос Пеонидос, бүхы Цейлоной коммунистическэ ба түрүү хүсэнүүдэй федерациин президент Саратх Муттеттувагамма, Италиин социалис залуушуулай федерациин национальна секретарь Винченцо Бальзамо, Уругвайн коммунис залуушуулай союзай гүйсэдкомой гэшүүн Элиас Тульбович, Чилиин коммунис залуушуулай союзай ЦК-гэй гүйсэдкомой гэшүүн Хорхе Муньос, «Эврика» гэжэ залуушуулай лигиин национальна секретарь (Австрали) Мейвис Робертсон, Ливанай залуушуулай түлөөлэгшэ Жорж Хауи, Сириин коммунистическэ партиин залуушуулай секциин түлөөлэгшэ Ахмед Абдула, Бельгиин коммунис залуушуулай союзай генеральна секретарь Марсель Лево, Испаниин коммунис залуушуулай түлөөлэгшэ Салагназ, Иорданиин демократическа залуушуулай түлөөлэгшэ Мухаммед Саади Суахи Фатих, Даниин залуушуулай коммунистическэ союзай түрүүлэгшэ Пауль Эмануэль гэгшэд үгэ хэлээ.

Съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

ТАСС-эй корреспондентнүүд: **З. Хромова, В. Михальченко, Г. Насонов, А. Романов.**

Москва. ВЛКСМ-эй XIV съезд. Зураг дээрэ: Кремлиин съезднүүдэй ордоной заседаниин зал соо.

ТАСС-эй фотохронико.

ГРУЗИИН ССР. **Сайн набша ургуулдаг Цаленджихскэ совхоздо сайн модо хяргаха хүдэлмэри дүүргэгдээ. Энэ хүшэр хүдэлмэри машинаар бүтээгдэһэн байна. Механизатор Василий Гуськов совхоздо 20 жэлэй туршэ соо хүдэлжэ байдаг. Сайн модо хяргахадаа тэрэ үдэр бүхэндэ хоёрһоо бага бэшэ нормо дүүргэдэг. Зураг дээрэ: механизатор В. Гуськов сайн модо хяргажа байна.**
ТАСС-эй фотохронико.

„Правда" газетын 50 жэлэй ойдо

Хүдэлмэришэдэй газет[э]

Удангүй, энэ оной майн 5-да, бүхы совет арад «Правда» газетын хэблэгдэжэ эхилһэн үдэрһөө хойшо 50 жэлэй ойн баярые тэмдэглэхэнь. «Правда» газетын түүхэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин баатарлиг түүхэтэй, В. И. Ленинэй анха түрүүлэн һуури табиһан манай партийна хэблэлэй алдар габьяата ёһо гуримтай нягта холбоотой юм гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол дотор хэлэгдэнэ.

Өөһэдынгөө газетэдэ хүдэлмэришэд, нэн түрүүлэн Петербург хотын хүдэлмэришэд, али болохо аргаар туһаламжа үзүүлдэг, ажал хүдэлмэридэнь хабаадалсадаг байгаа. 1912 онһоо хойшо ажабайдал, ами наһаяа газетын хүдэлмэритэй холбоһон, мүнөө буурал сагаан толгойтой болоһон коммунистнуудтай уулзажа хөөрэлдэхэдэ, хүдэлмэришэдэй газетэ—«Правдын» бии болоһон түрүүшын алхам тухай һонирхолтой зүйлнүүдые мэдэжэ абамаар.

Тус газетын эдэбхитэй бэшэгшэ (рабкор) ябаһан, манай партиин наһажаал гэшүүдэй нэгэн Алексей Иванович Балагуровтай һаяшаг гэртэнь уулзабабди. Мүнөө гэрэ Москвада ажаһуудаг, урданайхяараал совет хэблэлэй хүдэлмэридэ хабаадаһаар. Үглөөгүүр гэртэнь ороходомнай, Иван Алексеевич «Правда» газетын тэрэ үдэрэй шэнэ номер уншажа һууба.

— Газетэ уншалгаар үдэрөө эхилдэг заншатай хүм. Түрэл ороноймнай нютаг бүхэндэ булаг мэтээр бурьялжа байһан ажалай һонин мэдэхэдэ, эльгэ зүрхэмни баясаха юм. Коммунизм байгуулха үе сагта ажаһууха зол жаргалһаа үлүү юун байха бэлэй.

...Үнгэрһэн сагта «Правда» ондоо юумэн тухай бэшэдэг байгаа. Ажалшан арадай тулюур ядуу байдал тухай бэшэдэг, тэдэниие революцида уряалдаг һэн,— гээд Алексей Иванович хөөрөөгөө эхилнэ.

...1912 он бэлэй. Хаанта засагай харанхы шэрүүн саг һэн. Эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг арадай эрхим хүбүүд, басагад түрмэ, сүлэлгэндэ байһан юм. Зүгөөр орон дотор революционно хүдэлөөн бусалжа байба. Хаанта засаг Петербургын хүдэлмэришэдтэ илангаяа шанга сохилто үзүүлхые оролдоо. Тэрэл үедэ хүдэлмэришэдэй өөһэдын газетын түрэһэн үдэрые эли тодоор һананаб.

Апрелиин 12-то (майн 5-да) үглөөгүүр сай уухаяа столово гүйжэ оробоб. Тиихэдэ би кустарна мастерской, типографинуудаар шпагат зөөдэг ажалтай байгааб. Тэндэ хүдэлмэришэд олоороо эдеэлжэ һуугаа һэн.

— Һонин юун болоноб? — гээд хажуудахи нүхэрһөө асуубаб.

— Үсэгэлдэр олон хүдэлмэришэдые түрмэдэ хаагаа, ажалһаа олоор намнаа.

Тэдэнэр хүшэр хүндэ хуби заяан, байдал тухайдаа үшөөл удаан хөөрэлдэжэ магад байгаа. Теэд гэнтэ: «Нүхэдүүд! Мүнөөдэр манай хүдэлмэришэдэй «Правда» газетын түрүүшын номер гараал!» гэһэн шанга абяан соностобо.

Габшагай, үндэр бэетэй, гартаа газетэ бариһан хүн бидэндэ дүтэлөөд:

— Уншагты! Ородой хүдэлмэришэдтэ өөһэдын политическэ газетэ шухала хэрэгтэй,— гэбэ.

...Тэндэ байһан хүдэлмэришэд «Правда» газетын түрүү бэшэг болон бусад материалнуудые һонирхон шагнаа бэлэй.

— Энэ ёһотойл манай хүдэлмэришэдэй газетэ юм байна,—гэжэ баярлаа һэн.

...«Правда» түрүүшынгээ номерһоо эхилжэ хүдэлмэришэдэй дунда алдар суутай газетэ болоо. Тэрэнэй ээлжээтэ номерые фабрика, заводой хүдэлмэришэд хүлеэжэ, статьянуудыень зүбшэн хэлсэжэ байдаг һэн.

Алексей Иванович Балагуровай хөөрөөнһөө мэдэхэдэ, «Правда» газетын хүдэлмэридэ горьтойхон бэрхэшээлнүүд тохёолдодог байһан болоно. Түрүүшын номерһоо эхилжэ хаанта засаг яла ашаха гү, али редакторыень түрмэдэ хааха мэтээр газетые гүрдэхэ, хашаха, хайраха ябадал гаргадаг байгаа гэжэ ойлгогдоно.

«Правда» хэдэ дахин хаагдаад, һүүлээрнь «Рабочая правда», «Северная правда», «Правда труда» гэхэ мэтэ ондо ондоо гаршагтайгаар ажалаа һэргээхэ баатай болодог байба.

Илангаяа В. И. Ленинэй бэшэһэн статьянууд ехэтэ һонирхогдон уншагдадаг байгаа. Ямар номерто Ленинэй статья толилогдохоб гэжэ хүдэлмэришэд уридшалан мэдэдэг байгаа бшуу. Тиимэһээ статья бүхэнэй һонирхолтойгоор уншагдадаг, эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэлдэнь хүдэлмэришэдтэ зориг оруулдаг байһаниинь гайхалгүй.

Ильич газетэдэ статья үдэр бүри шахуу бэшэдэг, редакцида шухала заабари үгэдэг, алдууень шүүмжэлдэг, саашанхи зорилгонуудые табидаг байгаа. В. И. Ленин статьянууд соогоо ниитэ политическэ, экономическа ажабайдалай асуудалнуудта сэгнэлтэ үгэдэг, хаанта засагай политикые хайра гамгүйгөөр шүүмжэлдэг, 1912 оной зунһаа хойшо газетын ёһото хүтэлбэрилэгшэ болоһон байгаа. Цензурын шанга байһан дээрэһээ В. И. Ленин статьянуудаа В. Ильин, В. Фрей, Правдист, уншагша В. И. Вильям, Н. Л. гэхэ мэтэ олон ондоо нэрэтэйгээр бэшэдэг байһан.

«Правда» газетэдэ хүдэлмэришэд олоор материал бэшэдэг, эльгээдэг һэн: түрүүшын хоёр жэл хахадай туршада газетын хуудаһануудта 17 мянга шахуу бэшэг, корреспонденци толилогдоһон юм. Тиин хүдэлмэришэн-бэшэгшэдэй хүдэлөөнэй эхиие «Правда» газетэ табиһан юм, мүнөөшье хүрэтэр энэ һайшаалта[...] үргэлжэлһөөр. Үнгэрэгш[...] ондо ажалшадһаа «П[...] газетэдэ 341113 бэшэг [...] байна.

«Правда» газетэдэ [...] бэшэдэг байһан хүд[...] шэд-зохёолшодой дура[...] нууд угаа һонин. 1917 [...] зун солдат Павел А[...] фронтһоо ерэхэдээ, «Р[...] Эхэ ороной нэрэ хүнды[...] лөө» гэһэн шүлэгөө «П[...] газетын редакцида асара[...] ха. Шүлэг соогоо импе[...] дайнай ямар хохидол [...] руулжа байһан тухай [...] мөөр харуулһан байгаа.

— Тэрэ үдэрые на[...] мартахагүйб. Редакцида [...] ходомни, хүн зон олон [...] бэлэй. Столой саада тэ[...] бэшэжэ һууһан хүн нам[...] уриханаар хандажа: [...] ты»,—гээд, шүлэгыемни [...] һанайнгаа һүүлээр, «га[...] эрхэ бэшэ гаргахабди» [...] хэлээд, фронт дээрэхи [...] байдал, дайн сэрэг тух[...] дэнэй бодол тушаа һон[...] асуугаа һэн. Тэндэһээ [...] тайшаа гараад нбатар[...] дакциин нэгэ хүдэлмэри[...]

— Зай, шүлэгыетнай [...] —гэжэ асууба.

— Харуулагша хүмн[...] шаагаа, толилхобди [...] жэ харюусааб.

— В. И. Ленин хэл[...] даа, шүлэгыетнай [...] гаргахань гээшэ.

—Ленин?!—гээд ехээ[...] лаа һэм.

Тэрэ сагһаа хойшо [...] Арский «Правда» газет[...] дэн шүлэг толилуулаа. [...] люционно хүдэлөөндэ [...] даһанайнгаа түлөө хэд[...] түрмэдэ хаюулбашье, П[...] ский зоригоо хухар[...] Үбэлэй ордониие добо[...] хабаадалсаһан юм.

— «Правда» газетэд[...] хүдэлмэришэд, элдэб [...] риал бэшэдэг һэмди. Эн[...] дэ хоёр ехэ һайндэр на[...] даба: партиин гэшүүн[...] һонһоомни хойшо 50 жэ[...] сэхэнь, «Правда» газет[...] рүүшынгээ шүлэг то[...] һан сагһаам хойшо мү[...] жэл гүйсэхэнь,—гэжэ [...] урданай рабкор Д[...] Яковлевич Одинцов хө[...]

«Правда» хүдэлмэри[...] волюционернүүдэй хэд[...] хүмүүжүүлээ, тэдэнь [...] нис партиин удари[...] Россида социалистиче[...] волюци хэжэ, арад зон[...] сүлөө олгоо.

Өөһэдын газетэнүүд[...] дэлмэришэдэй орга[...] нууд бүхы Россие дү[...] гахал гэжэ столыпинай [...] хатуу жэлнүүдтэ В. И[...] нэй хэлэһэн үгэнүүд [...] дээрээ бэелүүлэгдээ. [...] орон дотор хэдэ мил[...] һэг газетэ, журналнуу[...] лэгдэк, шэнэ ажабайда[...] мунизм байгуулагш[...] хүн тухай, тэрэнэй [...] дэлмэри тухай бүхы [...] хөөрэжэ үгэнэ.

В. И. Ленинэй, Комм[...] ческэ партиин эмхид[...] тэлбэрилһэн, социалис[...] лалтын дүй дүршэлөөр [...] һан «Правда» газетэ [...] түүхэтэ XXII съездын [...] бэринүүдые бэелүүлх[...] бүхы совет зониие ур[...]

Г. ДОНДО[...]
КПСС-эй ЦК-гэй дэр[...]
ВПШ-гэй һур[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 50 жэлэй саада тээ «Правда» газетэдэ шүлэгүүдээ толилуулжа эхилһэн хүдэлмэришэд-зохёолшод А. Н. Поморский, П. А. Арский, Д. Я. Одинцов гэгшэд.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Шэнэ алхамуудай эхин

КПСС-эй Яруунын райкомой пленумһээ

☆ ☆

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула Яруунын коммунистнууд болон ажалшадай юу хэжэ байһан тухай КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр **Жалсанов** һаяхан эндэ болоһон пленум дээрэ элидхээ.

Һүүлэй 2—3 жэлдэ 30 мянган га шэнэ газар хахалагдажа, аймагта таряалангай талмай хоёр дахин шахуу үргэдхэгдөө. Шэнэ газар элдүүрилһэнэй ашаар Исингын, «Комсомольский» совхозууд хоёр жэлэй туршада эбэртэ малайнгаа, тодорхойлон хэлэбэл, үнеэдэйнгээ тоо толгой хоёр дахин олошоруулба. Нёдондо болотор бүхы таряалангай талмайн 35—40 процентнь зелёнко болон бусад ургаса багатай ургамалнуудаар эзэлэгдэдэг һэн. Ургаса ехэтэй шэниисэ, горох, сахарай свёкло болон кукуруза, аймагай зүүн хубида ячмень, наран сэсэг, корнеплод гэхэ мэтэ культурануудые үлүү ехээр таридаг болохонь. Тиигэжэ таряалангай хубаарилгые һайжаруулхаһаа гадна, агротехникын эрилтэнүүдые ёһотой соонь нэбтэрүүлхэ тон шухала. Гэбэшье хабарай тарилгада аймагай колхоз, совхозууд тон муугаар бэлэдхээ гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээнь, 255 тракторһаа 174-ниинь заһабарилагдаагүй, тиихэдэ 52 плуг, 16 сеялкэ бэлэн болгогдоогүй. Иимэ ехэ дутагдалтай байбашье, Яруунын совхозой директор нүхэр **Ангархаев,** «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Козлов,** «Комсомольский» совхозой парткомой секретарь нүхэр **Санжиев** болон бусад үгэ хэлэгшэд хайшан гэжэ хабарай тарилгада бэлэдхэлые өөһэдынгөө гэмээр таһалдуулһанайнгаа тухай, ямар хэмжээ абажа байһанаа дурдангүй, харин манда трактор, машинанууд дутуудана, механизаторнууд хүртэнэгүй, тиимэһээ туһаламжа хэрэгтэй гэхэ мэтэ баримтануудые дурдаа.

Пленумдэ хабаадагшад мал ажалда бии байгаа дутуу дундануудтухай тоггоһон байна. Үнеэдые оньһон аргаар һааха «ёлочка» түхэлэй 16 агрегадуудтай байгаад, оройдоол нэгыень Яруунын совхоздо хүдэлгэнэ.

Тэжээлэй дутадагһаа боложо апрелиин 1-нэй байдалаар гурба һарын туршада 462 толгой эбэртэ мал, 4555 хонин, тэдэнэй тоодо 3515 хурьгад гарзалһан байна. Илангаяа олон хурьга аймагай совхозуудта гарзалаа.

Эдэ дутагдалнууд хадаа партийна эхин организацинуудай зоной дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ахираар ябуулдаг, социалис мүрысөөе ёһотой соонь ударидаагүй дээрэһээ болоо гэжэ пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Ажалай эмхидхэлые, бүтээсые һайжаруулха түшэг тулгуури — ажахын тоосоон аймаг соо тон удаанаар, олон дутагдалнуудтайгаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Энэ хэрэгые аймагай хүтэлбэрилхы захиргаанууд тодорхойгоор удариданагүй гэжэ пленум һануулаа. Хүдөөгэй соёл гэгээрэлэй зургаанууд мууса хүдэлнэ, шэнэ юумэнэй түлөө тэмсэлдэ соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд жэшээ харуулнагүй гэжэ нүхэд **Санжиев, Мараткаев** болон бусад шүүмжэлээ. Хүдөө ажахыда эрдэм болбосорол ехэтэй, ажалай дүршэлтэй һайн кадрнуудые бэлэдхэхэ тухай нүхэр **Номтоев** хэлэһэн байна.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар табигдаһан шэнэ хараа зорилгонуудые заабол бэелүүлхын тулада ажалаа шэнэ ёһоор ударидаха, эмхидхэхэ шухала гэжэ пленум онсолон тэмдэглэбэ.

Ц. Дугаров.

Амжалтаараа һанаагаа амархагүй

КПСС-эй Закаменай райкомой пленумһээ

☆ ☆

Һаяхан партиин райкомой III пленум «КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй дүнгүүд, хүдөө ажахын эдеэ хоолой зүйлнүүдэй үйлэдбэрилгые саашадань дээшэлүүлхэ талаар аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсээ. Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **С. Ф. Попов** элидхээ.

— Манай аймагай ажалшад,—гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ, —КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүдые гүнзэгы һайшаалтайгаар угтаа. Энэ гайхамшагта шиидхэбэринүүдые арад зондо гүн гүнзэгыгөөр ойлгуулха, тэрэниие бэелүүлхын хойноһоо дары оролсохо гээшэ аймагай партийна организациин гол шухала зорилго мүн.

Һүүлэй жэлнүүдтэ гүрэндэ мяха, һү, ноохо ехээр худалдагдадаг болохотой хамта, ниитын малай тоо толгой олошороо. 1958 онойхитой сасуулбал, 1961 ондо гүрэндэ мяха худалдалга 129, һү—38, ноохо 108 процентээр дээшэлһэн байна. Энэ хугасаа соо эбэртэ бодо малай тоо 1950 толгой, үнеэд 1688 толгой гэхэ гү, али 37,5 процент олошорһон байна.

Гэхэ зуура зарим тэды эдэ дүнгүүд һанаһанда хүрэнэгүй, бии байгаа арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. 1961 оной түсэб дүүргэгдэбэшье, зарим ажахынууд, жэшээлбэл, «Красный Октябрь», «Коммунизмын зам», «Родина» колхозууд мяха, һү, ноохо худалдаха түсэбөө таһалдуулаа.

Энэ юунһээ болооб гэхэдэ, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, аймгүйсэдком, партиин райком хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ шаданагүй. Иимэ хохидол гээгдэлһээ гарахын тула эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха шухала. Долоон жэлээр хараалагдаһан хэмжээндээ хүрэхын тула 1962 ондо 6300 тонно таряа, 1080 тонно мяха (үүсэлэгдэһэн), 4600 тонно һү, 9320 центнер ноохо үйлэдбэрилэгдэхэ болоно.

Энээниие туйлахын тула түбхын түрүүн тэжээл элбэгээр бэлдэхэ шухала. Гэхэ зуура һүүлэй жэлнүүдтэ тэжээл бэлдэхэ тухай хөөрэлдөөд лэ, бодото хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэлгэ 1953 онойхиһоо доошолоо. Жэшээлбэл, 1953 ондо үбһэн гектар бүриһөө 10,6 центнер хуряагдабал, 1961 ондо оройдоо 5,2 центнер абтаа юм.

Хони, гахай, адуу үсхэбэрилхэ талаар тон ехэ дутагдалнууд бии. Олон ажахынууд адуун һүрэгөө һүүлэй 5—7 жэлэй туршада хахадтань хүрэтэр үсөөрүүлжэрхёо. Тиигээдшье тэрэнэйнгээ орондо үсхэһэн, ондоо зүйлэй мал үгы юм.

—Олонхи ушарта мал адууһамнай муу харууһанһаа гарзалдаг. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд малшадаа урмашуулха, ажалыень хинаха талаар тон ехэ дутагдалнуудтай. Тиимэһээ ажахыгаа зүбөөр хүтэлбэрилхэ гээшэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон партийна организациин секретарьнуудай нангин уялгань болоно,—гэжэ аймагай ахалагша ветврач нүхэр **Хартаев** хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй танилсаад, тон ехэ урма зоригтойгоор ажаллажа байнаби,—гэжэ «Байкал» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Бабалаев** хэлэбэ.—Тиихэдээ өөһэдынгөө дутуу дундануудые элирүүлнэбди. Химда сэнтэй мяха абахын тула бэлшээрээ хүсэд хэрэглэхэ шухала гэжэ бидэнэр ойлгообди. Мүн сабшалангаа үргэдхэн, ургасыень дээшэлүүлхэ асуудал шиидхэлгэдэ гол анхаралаа хандуулнабди. Мүн тэжээлэй ургаса ехэтэй культурануудые таридаг болохобди.

Элидхэл тушаа хамта 13 хүн үгэ хэлэбэ. Пленумэй хүдэлмэридэ хабаадалсаһан КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн нүхэр **Д. Д. Эрдыниев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Пленумдэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые һайшаагаа.

Д. Аюшеев.

СЭЛЭНГЫН АЙМАГТА

ХҮНДЭТЭЙ АЙЛШАД

Дунда-Бухэнэй соёлой гуламта—тэндэхи клубаар хүн зон һая олоороо сугларжа, хүхюу сэнгэлтэгээр сүлөөтэй сагаа үнгэргэбэ. Эндэ байгшад уласхоорондын байдалаар лекци шагнаад, һүүлээрнь һонирхолтой хатар наада хараа. Тэдэнэр Ново-Селенгинск тосхоной Культурын байшангай хатаршад, дуушадые халуунаар угтаа, тус агитбригадые хүтэлбэрилэгшэ Николай Михайлович Попковто баяр баясхалан хүргөө.

ЭГЭЭН ТҮРҮҮЛЭН...

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон аймагай түрүү механизаторнууд хабарайнгаа тарилгые эхилһээр хэды хонобо. Совхозой хоёрдохи фермын (эрхилэгшэнь нүхэр Балданов) мэргэжэлтэд хамтаржа, энэ хүдэлмэреэ богони болзор соо эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ тухайгаа зүбшэбэ. Тиигээд хабарай тарилгые Майн 1 болотор сүм түгэсхэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Ехэ зүблөөнэй дүүрэмсээр тракторист Петр Арьяев тэрэ дороо эртын борнойлго эхилжэ, түрүүшын үдэр ажалай үндэр бүтээсэ туйлаа.

РАДИО ДАМЖУУЛГА ЭМХИДХЭГДЭБЭ

«Коммунизм» колхозойхид соёл гэгээрэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэриин шэнэ шэнэ онол аргануудые һайнаар хэрэглэдэг юм. Һаяхан эндэ олониитын һайн дураар нютагай радио дамжуулга эмхидхэгдэбэ. Тэрэнэй редактораар багша Галина Нефедьевна Барышникова баталагдаа. Микрофоной урда багшанар болон колхозой хүтэлбэрилхы тушаалтан зургаан хоногтоо гурба дахин нютагайнгаа ажабайдал тухай үгэ хэлэжэ байха юм.

ВЛКСМ-эй СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Галуута-Нуурай залуу горнягуудай дунда ВЛКСМ-эй XIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөн улам үргэлжэлһөөр. Тэдэнэй дунда 7/8 шахтын комсомол-залуушуулай проходчигуудай бригадынхид эрхимлэжэ ябана. Нүхэр Виктор Кобелевой даадаг тус бригадын гэшүүд март һарынгаа даалгабариие 153 процент дүүргэжэ, абаһан уялгаяа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлээ.

Мүн Яков Ткачук гэгшын хүтэлбэрилдэг залуушуулай бригада һайн амжалтануудтай.

И. Очиров.

Ажалшадые үшөөл һайнаар хангаха

Арад зонойнгоо элүүр энхэ байдалые сахиха нангин үүргэеэ хэр зэргээр дүүргэжэ байһан тухай, партиин XXII съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор ямар шэнэ зорилгонуудые бэелүүлхэ тухай асуудалнуудые Хориин аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд һаяхан болоһон суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэбэ.

Элидхэл хэһэн аймагай больницын главна врач нүхэр Матвеева аймагай 9 больницануудта, 2 амбулаторидо, туберкулезно санаторидо, хүдөөдэхи 42 медпунктнуудта, 3 аптекэдэ 24 врачнууд, 171 дунда эрдэмтэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хүдэлжэ байна гэжэ тэмдэглэбэ.

Мүнөө үедэ аймаг дотор элдэб халдабарита, доторой үбшөөр үбдэдэг зоной тоо нилээдгүй үсөөрһэн, үбшые сараха ябадал һайжаруулагдаһан байна.

Ажалшадай элүүр энхые сахиха талаар Хэжэнгын, Дээдэ Тальцын участково больницанууд, Хори тосхоной хүүгэдэй ясли, нарайлалгын гэрэй коллективүүд горьтой хүдэлмэри хэнэ.

Ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, арад зонойнгоо зүгһөө эрхим сэгнэлтэдэ хүртэдэг хүдэлмэрилэгшэдэй тоо олошороо. Тэдэнэй дунда врачнууд Осорова, Аляйская, Евдокимова, Брагина, фельдшернүүд Сымпилова, Заморова, Рахвалова болон бусад оролсоно.

Гэхэтэй хамта аймагта медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд дуталдана. Энэ шалтагаанаар үнгэрһэн жэлдэ аяар 12 пункт хаагдаа һэн. Аймагай больницын байшан тааруугүй, тиибэшье шэнэ больницын барилга зогсонхой.

Зарим медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд малшадта саг сагтаа ошодоггүй, санитарно-ойлгууламжын хүдэлмэри мууса ябуулна.

Удаань үгэ хэлэһэн Амгаланта тосхоной фельдшерскэ пунктые даагша нүхэр Дабаева иигэжэ хэлэбэ:

— Манай тосхон харгыһаа хажуу тээ юм. Өөһэдөө машинашьегүй, телефоншьегүйбди. Хүнэй үбдэхэдэ хүшэр хүндэ байдал тохёолдодог. Энээниие мэдэжэ байгаад, аймагай больницын хүдэлмэрилэгшэдэй жэл соо нэгэшье ябаагүйнь гайхалтай.

Анаа тосхондо, Дабаатын участогта мүнөө болотор медицинскэ пункт үгы. Энээн тушаа хэмжээн абтаха зэргэтэй гэжэ Хориин модоной промхозой хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Михайлов хэлэбэ.

Мүн суглаан дээрэ Хэжэнгын участково больницые даагша, республикын габьяата врач Осорова, Улаан-Одонэй фельдшерскэ пунктые даагша Новикова, үхибүүдэй врач Аляйская, окулист Обунеева, партиин райкомой секретарь Бородин болон бусад үгэ хэлэһэн байна.

Суглаанда хабаадагшад аймагай бүхы медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ хандалга баталан абаа.

Н. Галданов.

Александр Гавр[...] кин Ленинэй ордэн[...] вагонно заводой за[...] цехтэ хүдэлмэрилжэ [...] жэл болобо. Халаа[...] 120—130 процент хү[...] гэдэг. Зураг дээрэ: [...] гын цехын хайдуулга[...] кин.

С. БАЛДУ[...]

БУРЯТ ҮНЭН
2-дохи нюур

КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй тогтоолые бэелүүлхын түлөө

УЛАН-УДЫН ҮЙЛЭДБЭРИИН УПРАВЛЕНИДЭ

* * *

Арга боломжомнай ехэ

И. БУРДУКОВСКИИ,
Улан-Удын нютагай үйлэдбэриин управлениин начальнигай орлогшо

...публикымнай түб хотые ...шо дүтэ шадархи табан ...уудые нэгэдхэһэн Улан- ... нютагай үйлэдбэриин ...ени эмхидхэгдээд хү- ... эхилээ.

... управлениин мэдэлдэ ...кэ районой, Мухаршэ-..., Сэлэнгын, Заиграйн, ...атайн аймагуудай кол- ...овхозууд оронхой. **Эндэ ... 707 мянга гаран гек- ...үүриин газартай, тэрэ ... 360 мянга гаран га та- ..., сабшалангай газар- ...амта 27 колхоз, 7 совхоз ...доно. Бүхы газар таряа- ...нь 19,8 процентнь уһа- ...аг юм.**

...эхи ажахынуудай гол ... таряан, мал ажал бо- ... Жэшээлхэдэ, Мухаршэ- ... аймагай колхоз, совхо- ...ол түлэб орооһо таряа ...ка абадаг, мүн сахарай ...шье ехээр таридаг бай- ...хэдэ Сэлэнгын аймаг ... нарибтар нооһотой хо- ...рэг олоор үсхэбэрилдэг ...удаймнай нэгэн гээшэ. ...дын нютагай үйлэдбэ- ...управлениин харьяата ...удта бүхы адууһа ма- ...48,6 процентнь хонин ...20,9 процентнь үнеэд бо- ...Эдэ аймагуудай рес- ...ынгаа промышленна түб ...азарые тойрожо байһан ... тэндэхи ажалшан зо- ...ээр гүйсэд хангаха бо- ... юм. Тиимэһээ сааша- ... колхоз, совхозуудта ... тоо толгойе улам оло- ...жа, ашаг шэмыень ...шэлүүлхэ асуудалда ... анхарал хандуулагда- ...на.

...хи колхоз, совхозуудай ... табигдаһан зорилгые ... түрэтэйгөөр дүүргэхын ... түрүүн газар таряа- ...ээн ёһоор, аша үрэ ...ээр хэрэглэжэ, ургаса ... абадаг болохо зэргэ- ...Тиимэһээ управлениин, ...уудайшье хүтэлбэри- ... мэргэжэлтэд газар ...гай хубаарилгые шэ- ...хёон табижа, гектар ... шадаал һаа тэжээ- ...ицэ ехээр абахын тү- ...шэмтэйгээр тэмсэхэ ...**айгша ондо эндэхи ай- ... таряалангай гектар ... дунда зэргээр 10,1 ...һөө доошо бэшэ ороо- ..., 102 центнер овощ, 85 ... хартаабха хуряаха, ...һөө 250—300 центнер ...ын ургаса абажа, си- ...ахаар түсэблэнхэй.** ...энэмнай тиимэшье ехэ ... юм. Бодотоор оролдо- ...эйгээр хүдэлөө һаа, ...ээн, мүн буришье дээ- ...са абаха арга болом- ... бүхэндэ бии. Гадна ...влениин харьяата кол- ...озууд бултадаа горох, ... бобы гэхэ мэтэ үнэтэ ...уудые элбэгээр ур- ...баха дүүрэн аргатай. ...э горох, бобы нёдон- ...о орходоо һураггүй ...дахань.

... хамта мүнөө дур- ... аймагуудта бүхы та- ...нь аяар 24 процен- ... паар ээлжэ байна. ...а газар таряалангаа ...ой гуримаар эрхилхэ ...адаа энэмнай яашье ... Тиимэһээ байгша ...лжэ, гол түлэб сэбэр ...ондо хабар эртэ ... пропашной урга- ...ка, ургасыень намар ...гаад, газарыень ха- ...рлаха шухала. Газа- ...аар үтэгжүүлдэг, ...охо талаар айхаб- ... хүдэлмэри хэгдэхэ

...овхоз бүхэндэ адуу- ...тоо толгойе түргэн ...һаа гадна, үүлтэ- ... һайжаруулжа, ...нь эрид дээшэ- ...ойбди. Нэн түрүүн ...а һүрэг соонь ехэ ...гаяа үнеэдэй, ехэ ... мүнөөнэйхиһөө ...он болгохо гээшэ ...удхашанартай. Мүн ...ргадые багаһаань ... һайн харууһа, тэ- ... байлгажа түргэн ... томо болгохо хэрэг- ...аа ехээр табиха ... Адууһа малһаа ... ехээр, гаргаша ба- ...бахын тула фер- ...удтэхи ажал ехэ- ...рние оньһожоруул- ...шина техникын ху- ...эрэглэхэ шухала

байһаниинь мэдээжэ. **Илангаяа хаа хаанагүй малаа уянгүй зүндэнь байлгажа,** «ёлочка» түхэлэй түхеэрэлгэ олоор тодхоод, үнеэдээ оньһон аргаар һаадаг болохо саг ерээ.

Ажаһы бүхэндэ эдеэ хоолой зүйл элбэг ехээр, гаргаша багатайгаар абаха арга боломжо тон ехэ. Теэд тэрэмнай хүсэд һайнаар хэрэглэгдэнэ гэхын аргагүй. Жэлһээ жэлдэ орооһо таряанай, хартаабхын, кукурузын үндэр баян ургаса абажа, мүн һү ехээр һаагаад, малаа түргэн таргалуулжа шададаг эрхим түрүү малшад, механизаторнуудаймнай дүй дүршэл, туйлаһан амжалта энээниие гүйсэд гэршэлжэ үгэнэ. Тиимэ түрүү хүнүүд түс управлениин харьяата колхоз, совхозуудта олон. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй **Суулгын совхозой Гашейн отделениин үхэршэн нүхэр Кравцов энэ жэлдэ 156 хашараг, буруунуудые хаража, үнгэрэгшэ 3 һара соо тэдэнэйнгээ шэгнүүрые 100 центнерээр нэмээжэ шадаа.** Энэ совхозой залуу тугалшан, нүхэр Базарсадаева нарай мал бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 650—700 граммаар нэмээнэ. Тугалнуудые түргэнөөр томо болгожо, эрхимээр түлжүүлдэг гэжэ үнинэй суурхаһан **тугалшан нүхэр Бронникова** (Советскэ районой хүдөө ажахын институдай һуралсалай ажахы) мүнөө баһал һайн үрэ дүн туйлана. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг **4 хүнһөө бүрндэһэн бригада хамта 260 тугал хаража, зургаа һаратайдань тэдэнэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые 150—160 килограмм болгоно.** Харин жэлтэйдээ тэдэнь 300—320 килограмм болохо байна. **Тарбагатайн аймагай «Дружба» колхозой шубуушан М. Д. Малых гэгшэ нёдондо тахяа бүриһөө 147 үндэгэ абаһан һаа, мүнөө гурба һарын туршада 35,5 үндэгэ абанхай.**

Жэлэй ямаршье сагта һү, тоһо дэлгэрүүлжэ байдаг түрүү һаалишадшье эндэ бии. Үнгэрэгшэ жэлдэ Сэлэнгын совхозой түрүү һаалишад нүхэд: **Гуржапова, Никитина,** Онохойн совхозой нүхэд: **Дылыкова, Ширабцынгеева,** Иволгын туршалгын-жэшээтэ ажахын нүхэд: **Ленхобоева, Ванчикова, Колесова,** Тарбагатайн «Дружба» колхозой нүхэр **Борисова,** эндэхи Калининай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр **Федорова** болон бусад олон **һаалишад үнеэн бүриһөө 2000—3000 литр һү һааһан байна.**

Түл олоор абажа, нооһо ехээр хайшалдаг түрүү хонишодшье колхоз, совхоз бүхэндэ бии. Энэ жэлэй үнгэрһэн гурба һарын туршада Мухаршэбэрэй Суулгын совхозой **хонишон Д. Будаевай даадаг** ажахын тоосоондо ороһон бригадынхид 1118 эхэ хонидһоо 1110 хурьга абаад, нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлнэ. Хурьга олоор абаад, тэдэнээ бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байһан хонишодой бригадануудые тоолохо болоо һаа олон.

Эрхим түрүү хүнүүдэйнгээ туйлаһан амжалта, дүй дүршэлые олоной шадабари болгохын түлөө нилээд ехэ хүдэлмэри хэхэ ёһотойбди. Ганса нэгээрээ бэшэ, бүхы колхоз, совхозоороо амжалта туйлаха арга боломжо гүйсэд бии. Имагтал ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ, хүн бүхэнэй эдэбхи үүсхэлые эрид дээшэлүүлхэ, эрдэм ухаанай, түрүү дүршэлые ажалдаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй.

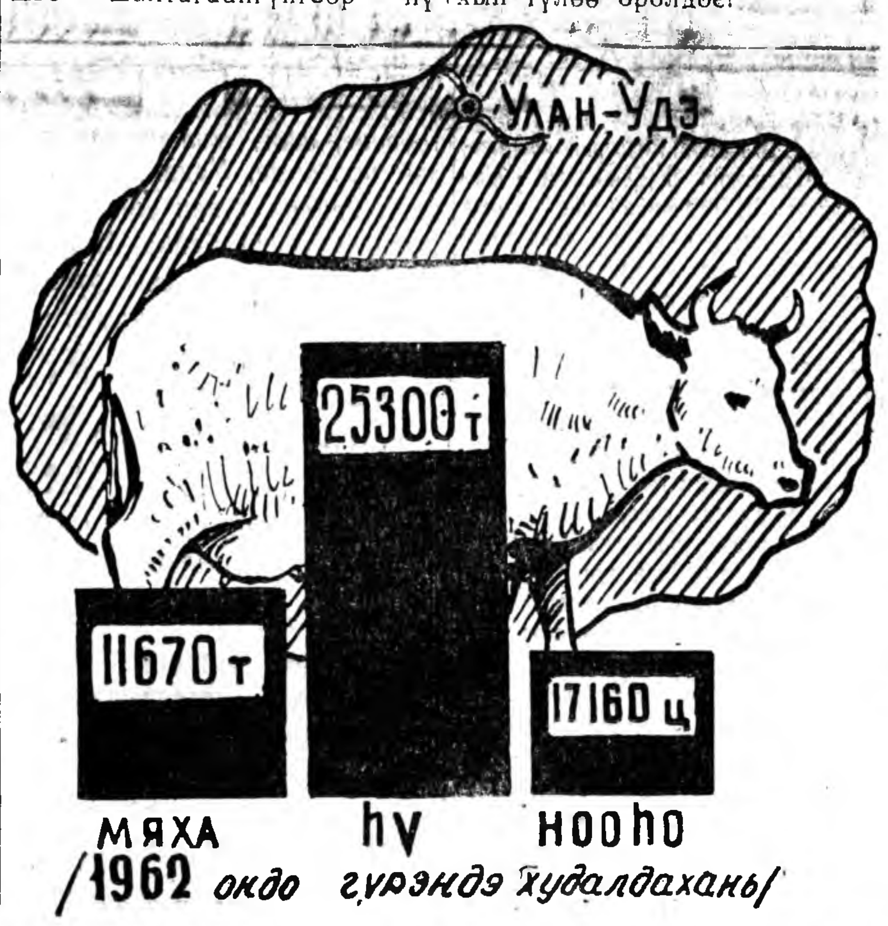
Управлениимнай ажахынууд **энэ жэлдэ хамта 28.435 тонно һү, 11.432 тонно мяха, 11.490 центнер нооһо, 5 миллион үлүүтэй үндэгэ абаха зорилготой. Жэлэй эсэстэ эбэртэ бодо малай тоо толгой 60790, хонин һүрэг—481.030 толгой, гахай —22450 болохо ушартай. Энэ үе соо шубуудһай 135 мянга гаран болохо юм.** Теэд энэмнай миил зүндөө туйлагдашаха бэшэ. Адууһа малай тоо толгойе олошоруулха, тэдэнһээ ашаг шэмэ ехээр абахын тула хүсэ шадалаа зангидан, арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлхэ байнабди.

Мүнөө жэлэймнай түрүүшын квартал дүүрэбэ гээшэ. Энэ үедэ **управлениин харьяата колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха худалдаха кварталайнгаа түсэб 104 процент, үндэгэ —146 процент дүүргээ.** Харин тиихэдэ ажахынуудай ямаршье шалтагаангүйгөөр һү һаалгаяа ехээр хороожо, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбөө оройдоол 83 процент дүүргэээ. Хаа хаанагүй түл абалгын тон харюусалгатай хаһа үнгэржэ байһаниинь элитэ. Жэлэй үнгэрэгшэ 3 һара соо 100 үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 24 тугал, зуун эхэ хонин бүриһөө 65 хурьган абтаад байна. Аймагуудта түл абалга тиимэшье эмхитэй һайнаар үнгэржэ байна гэхын аргагүй. Эндэ жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө абтаһан тугалнуудай 5,6 процентнь, хурьгадай 8,5 процент, поршоонхонуудай 11,7 процент гарзалаа. Иимэ бэрхэтэй байдалай тохёолдоод байхада, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, зооветмэргэжэлтэдэй һанаа амар һууха саг дүүрээ. Бүхы дутагдалнуудые яаралтайгаар усадхаха шухала.

Иигээд хаа хаанагүй хабарай тарилгын хүдэлмэри эхилхэнь. **Сэлэнгын совхозойхид хара таряагаа тарижа эхилбэ.** Тиихэдэ олонхи ажахынууд таряалан дээрээ шииг нойто бариха хүдэлмэри хэжэ, үрэһэ хүрэнгээ бэлдэнэ.

Управлениин колхоз, совхозуудта хүдөө ажахын продуктнуудые абаха ба бэлэдхэхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха инспектор-эмхидхэлшэд томилогдоод, хүдэлжэ эхилээ. Мүн бүлэг мэргэжэлтэд тус тустаа ажахынуудые даажа абаад, тэндээ гаража, хүтэлбэрилэгшэдтэй, партиин райком, аймгүйсэдкомтой хамта газар таряалангай хубаарилгые шэнээр табилсана, отделени, бригада, фермэнүүдые толгойлхо хүнүүдые зүбөөр шэлэн олохо хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулжа байна.

Богонихон болзор соо ажахы бүхэнэй арга боломжо, экономикые зүбөөр тодорхойлжо, тэндэ хэрэглэгдээгүй байһан нөөсэнүүдыень түргэн ашаглахын түлөө оролдоё!

Эндэ бүхыдөө **360** мянган гектар таряалан, сабшалангай газартай **27** колхоз, **7** совхоз бии.
1962 оной эсэстэ малай тоо толгой эды шэнээн болохо: эбэртэ бодо мал—**60790,** хонин—**481030,** гахай—**22450,** шубуун—**135020.**

Ажалай түрүүшүүл—замай залууршад

ХОНИН БҮРИҺӨӨ ХУРЬГАН АБТАА

Энгэр заха дээгүүрээ алтан одо, агуу багша Ленинэй дүрэтэй орден яларуулһан энэ юрын бурят эхэнэрэй алдар нэрые мэдэхэгүй хүн республика соомнай хомор байха.

Энэмнай орденто Бурят ороной суута хонишодой нэгэн. Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой эрхим хонишон Балдама Тугжиевна Доржиева ха юм. Тэрэ хадаа совхозойнгоо хонин һүрэгые түргэн олошоруулхын түлөө нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байха. 1959—60 онуудай туршада зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 325 хурьга абажа түлжүүлээ. Тиихэдэ урзанда жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абаа һэн. Шэн зоригто, баатарлиг ажалайнгаа түлөө Балдама Тугжиевна СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Социалис Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

— Урдань нам мэтэ юрын бурят эхэнэр өөлэ нара хараха сулеэгүй, үдэр һүнигүйшье хүдэлхэдөө иигэжэ орден хайрада хүртэхэһөө байха, нэгэ һайн гэжэ хэлүүлээгүй, хара барлаг, мунхаг харанхы ябаа ха юм.

Коммунис парти, Советскэ правительствын ашаар лэ бидэ иимэ зол жаргал оложо, үнэн зүрхэнһөө оролдожо, хэһэн ажалнай үндэрөөр сэгнэгдэжэ байна бшуу,—гэжэ Балдама Тугжиевна хөөрэнэ.

Түрүү хонишон туйлаһан амжалтаараа һанаагаа багаханшье амаруулаагүй. Долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ хонидойнгоо бүхы жэжэ отарануудые томодхожо, ажахын тоосоондо оруулха гэжэ совхозойнгоо дирекци, парткомой шиидхэбэри гаргахада нүхэр Доржиева тэрэниие эгээн түрүүлэн дэмжээ һэн. Мүнөө тэрэнэй даадаг ажахын тоосоото томодхогдоһон бригадынхид үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэжэ, түлшье һайнаар абажа байнхай. Тус бригадада (хамта 12 хүн) 3584 хони, тэрэ тоодо 1851 эхэ хони харууһална. Тиихэдэ 1800 гектар бэлшээри, 102 га сабшалан, 140 гектар таряалангай газар даажа абанхай.

— Байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаха гэхэ гү, али хамта 1851 хурьга түлжүүлхэ, мүн 114 центнер нарин, нарибтар нооһо хайшалха, 710 центнер мяха абаха уялгатайбди. Ажал хүдэлмэреэ шэнэ гуримаар эмхидхэжэ, улүү ехэ гаргаша хэнгүйгөөр, центнер нооһоной өөрынь үнэ сангые 122 түхэригһөө дээшэ болгохотүйбди. Хонинной мяханай центнер бүхэнэй өөрынь сен 36 түхэригтэ болохо юм,—гэжэ Балдама Доржиева хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ бригадын хонишод өөһэдынгөө хүсөөр хони, хурьгадтаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилготой. Сабшалан, таряалангаа һайса үтэгжүүлжэ, уһалжа, хамта 1650 центнер үбһэ хуряаха, 3800 центнер силос дараха байна. Мүнөө эндэ түл абалга гол түлэб үнгэржэ, хамта 1851 хурьган абтаа гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьган түлжүүлэгдэнэ. Эрхим һайн жэшээтэ ажалайнгаа түлөө тус бригадын 3 отарын хонишодто коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Эгээл эдэмнай оролдосото ажалаараа олондо жэшээ харуулдаг замаймнай залуушад гээшэл!

Н. Цыренов,
аймагай «Вперед» газетын хүдөө ажахын таһагые даагша.

Жэшээтэ тахяашан

Мяханай комбинадай совхозой Брянь голой адагтахи шубуушад Заиграйн аймагтахи түрүү коллективүүдэй нэгэндэ тоологдоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэнэр гүрэндөө 1 млн. 277 мянган үндэгэ худалдаа. Иигэжэ тахяа бүхэнһөө жэлэй туршада дунда зэргээр 115 үндэгэ абаһан болоно.

Хайшан гэжэ иимэ амжалта туйлааб гэхэ болоо һаа, эндэхид тахяагаа гэрэлтэй, сэбэр газарта байлгадаг, элдэб олон янзын тэжээлээр эдеэллэдэг, уһаар дутаадаггүй. Гадна мэргэжэлтэдэй тогтооһон гурим наринаар сахидаг, хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаг юм.

Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда тэдэнэр тахяа бүриһөө 29 үндэгэ абанхай. Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Лидия Орлова түрүүлжэ ябана. Нүхэр Орлова харууһалжа байдаг 1798 тахяануудһаа гурба һарын туршада 77 мянган үндэгэ абаа. Тиихэдэ шубуушад Анна Андреевна Краснoярова тахяа бүхэнһөө 37 үндэгэ, Анна Мясникова, Манувара Шимбатова гэгшэд тус тустаа 34 үндэгэ абанхай.

Н. Кучумов.

ЭРТЫН ОВОЩ—ГОРОДОЙ ЗОНДО

Парти, правительствынгаа табиһан зорилгые бэелүүлэн, Улан-Удэ городойнгоо ажалшадта эрхим шанартай овощ элбэг дэлбэгээр үгэхын тула Иволгын туршалгын-жэшээтэ ажахынхид ехэхэн оролдолго гаргажа байна.

Энэ жэлдэ тус ажахынхид хамта 230 гектарта элдэб янзын овощ ургуулжа, га бүриһөө дунда зэргээр 125 центнер ургаса абаха зорилготой. Мүнөө тепличнэ 2 комбинат соо овощ ургуулагдажа байнхай. Тэрэнэй 1200 дүрбэлжэн метртэнь эртын үгэрсэ, 300 дүрбэлжэн метр газарта помидор эдеэшэжэ эхилэнхэй. Тиихэдэ отделени бүхэндэ дээрээ бүхээг хушалтатай хоёр—хоёр теплицэ бии. Тэдэнэйнь тус бүридэ 500 дүрбэлжэн метр талмай **дээрэ огородой эдеэн таригдаад, ургажа захалаа.** Эдэ үдэрнүүдтэ овощ ургуулагшадай бригада, звено бүхэн өөһэд өөһэдынгөө даажа абаһан газарта парниково рама хэжэ, тэндээ эртын овощ ургуулжа байна. Тус ажахыда бүхыдөө 1850 парниково рама табигдаа, мүн һүүлдэнь таряалан дээрэ абаашажа тарихын тула 9500 парниково рама доро үгэрсэ, помидорой эшэ ургуулна. Эдэ бүгэдын ашаар эндэхи огородшод парнигууд сооһоо 25 мянган центнер, теплицэһээ 1000 центнер эртын овощ абажа, городойнгоо ажалшадта худалдаха юм.

Сотниково тосхондохи 2-дохи теплицын комбинадай агроном Нина Бондаревагай хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай бригадынхид эрхим үрэ дүн туйлана. Олон жэлдэ теплицэдэ огородой эдеэ ургуулдаг дүй дүршэлтэй бөлоһон тус бригадын гэшүүд: Надежда Котовщикова, Мария Шубина гэгшэд энэ үбэлдөө дээрээ шэл хушалтатай байра соо овощ шадамараар ургуулаад, энэ үе соо 1,5 тонно эртын үгэрсэ абажа тушаагаа. Мүн энэ бригадада помидор ургуулагша Любовь Шубина баһал оролдосотой һайнаар ажалладаг. Иигээд апрель һарын хуушаар тэрэнэй ургуулһан помидор хүсэд эдеэшээд, хуряагдажа эхилхэнь. 1-дэхи отделениин огородшод (бригадирынь Полина Козлова) энэ һарын һүүл багаар үгэрсынгөө шэнэ ургаса суглуулжа захалха юм.

Хабар эртэнһээ хойшо эндэхи огородшод шэл хушалтатай парниково раманууд соо овощ һуулгажа ургуулаад, һүүлдэнь тэрэнээ таряалан дээрэ абаашажа тарихын тула ехэ бэлэдхэл хэнэ. Тэндээ наг шэбхэ элбэгээр зөөжэ обоолоод, һаядаа тэрэнээ дороо гал түлижэ, халааха байнхай.

Энэ талаар 3-дахи отделениин огородшон Г. Пронякинай даадаг бригадынхид наг шэбхээ халааха тала һонирхолтой арга хэрэглэнэ. Тэдэнэр үбэл эртэ шэнэ нойтон шэбхэ асараад, тэрэнээ һайнаар обоолжорхёо. Гал түлеэшьегүйдэнь тэрэнь өөрөө досооһоо халажа нэгшэһэн байха юм. Энэ аргаар 1600 тонно шэбхэ нэгшээгээд, 160 дүрбэлжэн метр рама соо редис, салат, укроп, һонгино, мангир, үгэрсэ таринхай. Бригадада дүршэлтэй огородшод нүхэд: Болонева, Стулева, Милохова, Мурзиненко болон бусад парниково рамада рассада һуулгахадаа даабаряа ходо 120—130 процент дүүргэдэг.

6-дахи отделениин Софья Терентьевагай хүтэлбэрилдэг бригадын огородшод тарилгадаа һайнаар бэлдэжэ, парнигуудаа хуу шэллэжэ, дээрэһээнь хушаха хушалта олоор бэлдээ. Эндэ огородшод Ц. Цыремпилова, М. Данзанова, Д. Лубсанова, Н. Будаева болон бусад илангаяа оролдосотойгоор хүдэлнэ. Тэдэнэр хаһа сагтань помидороо рассадада һуулгахын тула ехэ бэлэдхэл хэнэ.

Байгша ондо ажахын огородшод теплицын комбинадай дүрбэлжэн метр бүриһөө 15 килограмм овощ абахын түлөө бүхы хүсэеэ гарган хүдэлхөөр шиидэнхэй.

Вл. Базаров.

МЭРГЭЖЭЛТЭ ДУРАДХАНА

ЭРТЭ ТАРИБАЛ—ЭРХИМ ОРООҺОН

Шэниисэ тариха болзор тухай

Орооһо таряанай тогтууритай үндэр баян ургаса абахын тулада газар таряалангаа зүбөөр үтэгжүүлхэ, уһалха, элдүүрилхэһээ гадна, эрхим шанартай үрэһөөр хаһа сагтань һайн шанартайгаар тариха хэрэгтэй ха юм.

Тиимэһээ республикын нютагуудай үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудта эрхим шанартай өөрын үрэһэ ургуулжа абаха хэрэгтэ гол анхарал хандуулха шухала болоно. Хэнэйшье мэдэһээр, эндэхи ажахынуудта гол түлэб шэниисэ таригдадаг гээшэ.

Гэхэтэй хамта эрхим шанартай шэниисын орооһо элбэгээр ургуулжа абахын тула юу хэхэ хэрэгтэйб? Нэн түрүүн хабар эртэ газарайнгаа шииг нойтые һайнаар барижа, зохид үедэ тариха шухала. Тиигэбэшье олонхи колхоз, совхозуудта шэниисэ нэгэ адли болзорто таригдадаггүй байха юм. Энээнһээ уламжалан, абтаһан орооһонойнь шанар муу байдаг бшуу. Манай эндэ шэниисые ямар болзорто таряа һаа, эгээл таарамжатай гээшэб?

Энээниие зүбөөр тодорхойлхын тула республикымнай үрэһэнэй сорт туршалгын участогууд, мүн хүдөө ажахын туршалгыншье станци һүүлэй жэлнүүдтэ горьтой хүдэлмэри хээ. Һайса шэнжэлжэ үзэхэдэ, хожомдожо таригдаһан шэниисын орооһоор үрэһэ хаахада тэрэнь ургаха шадалаар тон муу байдаг. Яахадааб гэхэдэ, манай эндэ наратай дулаан үдэр үсөөн хадань, хабар хожомдожо таригдаһан шэниисын ургаса хүсэд эдеэшэжэ үрдинэгүй, намар шииг нойто ехэтэй, хүйтэнэй сагта хуряагдахадаа баһал ёһоор хатажа, эдеэгээ хүсэнэгүй ха юм. Тиигээд тэрэ досоогоо хүсэд эдеэшээгүй орооһые үрэһэндэ хаахадаа үбэлдөө бүри муудажа, шанараа гээдэг.

Энээн дээрэһээ ямар тобшолол хэхэ ёһотой болоноб? Сагай уларилые хараада абажа, шэниисые эртэ тарибал, орооһониинь һайса эдеэшэһэн, шанартайшье байна гэжэ туршалга харуулаа. Жэшээлхэдэ, манай республикын, Читын областиин ажахынуудай дүй дүршэлһөө харахада «Лютесценс-62» сортын шэниисын эртэ, апрелиин һүүл багаар таригдаһан ургаса майн тэнгээр таригдаашада орходоо орооһоор һураггүй томо, тэрэнь досоогоо һайн эдеэшэһэн байба. Эртэ тариһан шэниисын орооһоной досоохи эдеэн шэлдэл ялагар сагаан, мүн протеин гэдэгээр баян байгаа. Тэрэнээ орооһо талхан болгожо, хилээмэ барихада тон няалдасатай, хүбхэгэр ехэшье болоно. Жэшээлхэдэ, апрелиин хуушаар тариһан ургасын орооһоной 100 грамм талха сахартай холижо, хилээмэ барихада, тэрэнь 400 миллиметртэ хүрэнэ. Харин майн тэнгһээ хойшо тариһан шэниисын 100 грамм талхан хилээмэн болоходоо 350 миллиметр болодог.

Яахадаа эртэ тариһан шэниисын орооһон амта шэмэ ехэтэй, досоогоо һайса эдеэшэһэн, болбосорһон байнаб?

Нэгэдэхеэр, тарилга хэһэнһээ, ургасын залаалха хүрэтэр апрелиин һүүл багаар эхилээд, май, июнь соо наран һайн шарана. Гадна эртэ тарихада газар шииг нойто элбэгтэй байна ха юм. Тиигээд хуряажа абаха болотор орооһониинь досоогоо хүсэд эдеэшэнэ, хатана бшуу.

Хожомшог таригдаһан ургасын орооһон намар хуряахада үшөөл нойтон зандаа байгаад, абаһаар хүлдэхэ наршиихаяа һанаха. Нёдондо манай туршалгын станциинхид шэниисэ хабар хэдэн ондоо болзорто тарижа туршаа. Энээнһээ ургасаншье ондо ондоо байгаа юм. Жэшээлхэдэ, апрелиин 26—30-да тариһан шэниисэ майн 12—15-да тариһандамнай орходоо гектар бүриһөө 1 центнерээр дээшэ ургаса үгөө. **Тиимэһээ эрхим шанартай үрэһэ ургуулжа абаха гэбэл, аймаг бүхэндэ шэниисэ эртэ, апрелиин хуушаар тарихада дээрэ гэжэ һанагдана.** Түрүүн дундуур болзор соо эдеэшэдэг сортын шэниисэ тараад, һүүлдэнь түргэн эдеэшэдэг сорт тариха хэрэгтэй.

Энээн тушаа нютагуудай үйлэдбэриин управлениин, колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд һайса бодожо үзэхэ зэргэтэй. Мүнөө иигээд хаа хаанагүй хабарай тарилгын халуун хаһа эхилхэнь. Газарайнгаа хүрьһэнэй һайса гэдэжэ дулаасамсаар, нэгэшье хоногоор гээгдэнгүй, шэниисэ зохид саг соонь тарижа захалха шухала.

А. Цепенко,
Бурядай хүдөө ажахын туршалгын станциин ахалагша научна сотрудник.

БУРЯТ ҮНЭН
3-дахи нюур

МҮНӨӨДЭРЭЙ БУРЯТ ШҮЛЭГҮҮД ТУХАЙ

Үдэрһөө үдэртэ үрнин хүгжэжэ байгаа саг байдалнай хэмжүүргүй ехэ эрилтэнүүдые литературын урда табина. Мүнөөдэрэй бурят шүлэгүүдые урданай, дэн урданайшье гээд ялалай, нэгэ арбаад жэлэй үеын шүлэгүүдээр жэшээжэ хараха болоо һаа, удхынгаашье талаар, гадаада хэлбэриингээшье талаар тон ондоо болоһон байна. Энэ богонихон сагай хугасаа соо ямар шэнжэтэй һэлгэлтэ боложо ерээ юм гэжэ нэн түрүүн үсөөхэн үгөөр ойлголсое, ойлголсохын һэдэлгэ хэе.

Ганса нэгэн хүнэй урда һүгэдэлгын үе хадаа урагшаа ургажа ябаа залуу бурят литературын түүхэдэ нилээд ехэ һаад хүргэһэниинь элитэ. Булаг шэнгеэр бурьялжа, бусалжа байһан гушаад оной шүлэгүүд хэдэн янзын хобдол хобоогоор урдажа, үргэлжэ хүн түрэлтэнэй гэгээн поэзиин далай руу нэбшэгэрээрээ зорин ябаа бэлэй. Эдээн соо эгээл эршэтэй, эгээл холо харбастай, үндэр поэзиин шуһанай сохисотой һудалынь гэхэдэ бодото байдалые балшыса харуулха үүргэтэй реалистическэ һудал мүн байгаа. Жэшээлэн хэлэбэл, Бато Базаронай «Мэргэн бууша», «Зүгы», «Хоёр север», «Солдадай эхэ Орийн» өөрэшэлэн оршуулга, Цэдэн Галсановай «Бурят басаган», «Гурбан үдэр ба дүрбэн һүни» г. м. һүрэг шүлэгүүд болоно. Теэд энэ һурагай шүлэгүүд дайнай урда жэлнүүдтэ хүгжэжэ, хүл дээрээ даб гаража, бүхы бурят поэзиин гол һаба боложо үрдеэгүй үлэшөө һэн.

Дүшөөд оной болоод табяад оной түрүүшын хахадай поэзидэ ондоо һудал, ондоо һүрэг илан гараа. Ямар һудал илан гарааб гэхэдэ, болбосорһон литературада багахан хабаатай, боложо байһан юумые, бодото байдалые, хүнэй ухаан бодолой аймагые тон гүйхэнөөр, дойбод сохин, тухайлан харуулхаар боломжотой, арадай аман зохёолтой хүйһөөрөө холбоотой һудал болоно. Гушаад ондо энэ һудалые үгы байгаа гэжэ бүтэхэгүй. Байгаа, һая хүгжэжэ байһан залуу поэзидэ байхашье ёһотой байгаа. Теэд энэ зүйл хадаа бэшэмэл поэзиин саашадаа тэнжэн хүгжэхэ бүри бага боложо, түригдэжэ хойшоо гаража байха ёһотой байһан аад, дүшөөд, табяад оной поэзидэ гэнтэ урагшаа гаража, бүхы шүлэгүүдэй аха заха болоод ганиржа байһаниинь халагламаар. Энэ үеын шүлэгүүд үргэлжэ дээрээ магтаалай, соло дуудалгын шэнжэ түхэлтэй болошоо һэн. Ганса нэгэ һайн шүлэг, поэмэнүүд байһан лэ юм бээ, одоо тэрэниие хэн арсахаб.

Энэ үедэ магтаха зүйл манай бай... [illegible] ...дда үгы байгаа гэжэ бидэ хэлэхээ ...ана бэшэбди. Совет арад хэлэшэ... ехэ баатаршалга дайнай үедэ ...а, дайнай һүүлдэ ажахыгаа бод... ...эргээхэ, саашадань һалбаруул... ...аар үзэгдөөгүй ехэ ажалай ам... ...уудые туйлаа. Эдэ бүгэдые ...оэдүүд дуулаха, магтаха дүү... ...этэй байгаа. Эндэ гансал хай... ...хэ дуулааб, магтааб, бэшэгмэл по...эзиин бүхы арга боломжые үрэн хэр...эглэжэ шадаа гү, али үгы гү?— гэжэ асуудал табинабди. Ганса бурят поэзиин тэрэ сагай байдал харуулһан ёһоор болохо болоо һаа, алишье талаараа хүнэй үнэншэмөөр зураг гарахань бэрхэтэйшэг байна. Дайнай үе абажа хараа һаа, манай арадай ажабайдалда ямаршье бэрхэтэй, хүндэ хүшэр зүйлнүүд тохёолдоогүй шэнги. Дайн гээшэ арадай шэн габьяа, баатаршалга харуулха талада ехэ нүлөөлөө гэжэ ойлгохоор. Жэшээлхэдэ, газар уһан дээрэ ганса хүбүүгээ дайн дажарта гээгээд байһан хүгшөөдэй, манай поэзиин зураглаһаар, хүн шэнгеэр уярдаг, гашуудадаггүй, харин «Эхэ оронойнгоо түлөө ами бэеэ үгэхэл ёһотойгоор үгөө» гэһэншүүгээр бодожо, шулуун зүрхэ зүрхэлнэ. Дайнайшье һүүлэй үе хараа һаа, мүн тиимэрхүүгээр харуулагдаһан байха. Колхоз, совхозуудай байдалда, хүдөө ажалшадай байдалда ямаршье бэрхэшээл, хохидол, гомдол болоогүй, үргэлжэ дээрээ хойно хойноһоонь забһаргүй илалтануудые туйлажа байһаар бэшэгдэнэ. Совет хуули тогтоо, дайн дажараа илалтаар дүүргээбди, үндэр гэгшын ажалай дүүргэлтэ туйлаабди, һайн һайхан, баян бардам байдалтай болообди, агууехэ Сталин мандаха болтогой— г. м. гоё һайхан, элбэг дэлбэг магтаал, юрөөл ба лозунгнуудые хэлээд, һайндэрлэжэ байһан колхознигуудые ехэнхи дээрээ харанабди. Теэд үргэлжэ иигэжэ һайндэрлэжэ байхаар байгаа аал? Манай парти 1953 онһоо эхилээд хэды ехэ ажал-ябуулга хэнэ гээшэб! Энэ хадаа Сталинай урда һүгэдэлгын үедэ хэгдэһэн алдуу болоод дутагдалнуудые заһана, сэхэлнэ бэшэ гү? Манай хүдөө ажалшад үргэлжэ һайндэрлэжэ байгаагүйнь мэдээжэ. Энэ хадаа манай поэзиин гол дутагдалай нэгэн. Бүдүүгээр хэлсэхэ болоо һаа; дэн ехээр, үлүү гараса тэрэ «һорһо үрхирүүлдэг» болоһон байгаа бшуу. «һорһо үрхирүүлэлгэн» гээшын бэежэһэн поэзидэ ямаршье хабаагүйень мэдэнэбди. Хооһон хубхай үгэнүүд хэдышье гоё байгаа һаа, хүнэй сэдьхэл ухаанай тэжээл боложо шадахагүйнь элитэ.

Иимэ хүнгэн, һэбхи юумые газаа талаһаань харуулһан харгыгаар ябахадаа манай поэзи өөдэлхэеэ болёо гэжэ элирээд, табяад оной хоёрдохи хахадһаа эхилжэ манай поэдүүд реалистическэ ёһоной бэшэлгэдэ онсо анхаралаа табижа захалаа һэн. Энэ үедэ Ч. Цыдендамбаевай «Соном Гармаев» гэжэ хүдэлмэришэн арадай байдалда зорюулагдаһан поэмэ болоод Н. Дамдиновай «Баргажан» гэжэ шүлэгүүдэй суглуулбари ехэхэн удхашанартай байһан. Н. Дамдиновай шүлэгүүдэй суглуулбари соо реалистическэ поэзиин ёһо гуримаар зураглан харуулһан нилээд олон һайн шүлэгүүд бии бэлэй. Тэдэнэй тоодо:

Ушарсан ганса Сэсэгтээ
Ульгам морёороо хиисүүлнэм.
Барбагар хүндэ сасагтай
Бороогой минаада шэрбүүлнэм.
(«Бороотойдо»).
Хабартаа һүнинүүд хаб харанхы.
Хайшаашье ябаһанаа өөрөө
мэдэнгүй,
Бүлеэхэн һэбшээнэй шэнгэхэн
долгиндо

Бэеэ эльбүүлэн зайхада гоёл даа («Хабартаа һүнинүүд харанхы») г. м. хүнэй сэдьхэл дайража шадахаар шадалтай мүрнүүд үсөөн бэшэ бэлэй. һүүлэй жэлнүүдтэ Н. Дамдинов «Шэнхинээтэ нарһад» гэжэ шүлэгүүдэй суглуулбари, «Эсэгын нэрэ» гэжэ горьтойхон поэмэ гаргаад, эршэ дундаа хүдэлжэ байна. Гэхэтэй хамта Н. Дамдиновые энээнһээ хойшо үшөө нягтаар мүнөөнэйнгөө байдалтай холбоотой болохо бэшэ аабы гэжэ найдагдана. Үнэхөөрөөшье, тэрэнэй зохёолнууд соо мүнөөдэрэй байдал ёһотой һуурияа эзэлжэ шадаадүй. Хүдөөгэй ажалшадай байдал харуулхадаа Н. Дамдинов халтад лэ гээ һаа өөрынгөө залуу наһанда хараһан, үзэһэн гэхэ гү, али гушаад гаран, дүшөөд ондо хайшан гэжэ ажал хүдэлмэриеэ хэдэг һэн бэ, жэшээлхэдэ, гар хажуураар үбһэ сабшахаһаа эхилээд, мүнөө үедэ хойшоо гарантажа байһан зүйлнүүдые зураглахаяа һанана. Оньһото машинануудаар хара хүдэлмэриин түриглэжэ байһан мүнөөдэр, хүн зоной хоорондохи шэнэ ёһоной харилсаан, ажахын тоосоото хонишоной бригада г. м. шэнэ темэнүүд поэдые хүлеэһээр үнинэй.

Реалистическэ ёһоной бэшэлгэ хадаа ганса нэгэн хүнэй оролдолгоор бурят поэзидэ нэбтэрээ гэжэ хэлээ һаа, алдуутай байжа магадгүй. Энэ ёһые дэлгэрүүлхэ талаар Москвагай Литературна институт дүүргэжэ ерэһэн поэдүүд Ц.-Б. Бадмаев, Д. Жалсараев, Ц.-Ж. Жимбиев, Ч.-Р. Намжилов, Г. Чимитов гэгшэд нилээд ехэ үүргэ дүүргэһэн байха. Эдэ поэдүүдэй творчествын эрхим шүлэгүүд ба дуунууд олондо мэдээжэ болонхой. Бурят хэлэнэйнгээ үгын баялигые үргэнөөр хэрэглэхэ, үндэһэн шүлэг зохёолойнгоо ёһо гуримые сэбэрээр сахиха, ондоо арадуудай бэшэгдэмэл поэзиин арга боломжонуудые шадамараар нэбтэрүүлхэ талаараа мүнөөнэй поэзиин гол барижа ябагшад болоно. Һаяхан Улан-Удэ хотодо үнгэрһэн үхибүүдэй литературын 2-дохи конференци дээрэ дурсагдагша дунда һүрэгэй поэдүүдэй творчество үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

Һүүлэй таба-зургаан жэлэй туршада бурят поэзимнай илангаяа үргасатай. Дунда болон дээдэ һургуулитай олон гэгшын залуушуул өөһэдынгөө хоолойн хүсэ шадал туршажа үзэдэг болоо. Гэхэтэй хамта манай поэзиин шадабари мэргэжэл гээшэ урда жэлнүүдэйхидэ орходоо мүнөө хэмжүүргүйгөөр дээшэлээ. Тиимэһээ һургуулитай, хэлэ баянтай хүн лэ һаа гээд поэзидэ орохонь бэрхэтэй болонхой. Һургуули, уран хэлэнэй хажуугаар поэтическэ бэлиг гээшэ заатал һаа хэрэгтэй. Ушар иимэһээ бүхы захалан бэшэгшэд бүгэдөөрөө поэдэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэжэ шаданагүй бшуу. Мүнөө үедэ захалан бэшэжэ байһан зонуудай зохёолнуудтай танилсахада Дондок Улзытуев, Даши Дамбаев, Чингис Гомбоин, Цырен-Дулма Дондогой, Лопсон Тапхаев, Ким Ильин, Владимир Жалсанов, Цыдып Жамбалов гэгшэд яһала эршэтэй, өөһэд өөһэдын илгаатай хоолой гаргажа ябанад. Хэниинь хэды шэнээн хүсэтэй, бэлигтэй поэт боложо, холын харгы харан ошохо юм гэжэ тодорхойлон хэлэхэнь эгээ мүнөөгүүр эртэшэг шэнги—саг өөрынгөө шиидхэбэри гаргаха юм бээ.

Гэбэшье, Дондок Улзытуевай творчество тухай үргэн хөөрэлдөө мүнөөшье хэхээр боложо байһан байхадаа ядаагүй. Тэрэнэй шүлэгүүд гансашье бурят уншагшадта бэшэ, харин ород хэлээр дамжан олон совет уншагшадта элитэ боложо байна. «Ая ганга» гэһэн бүлэг шүлэгүүдынь бүришье һаа мэдээжэ. Энэ жэлдэ гараһан «Ая ганга» гэжэ шүлэгүүдэйнь шэнэ суглуулбари соо ирагуу һайханаар гуниглан бэшэһэн шүлэгүүд ехэ элбэг. Аржагар образ гаргаһан гунигта шүлэг бэшэхэ талаараа Д. Улзытуев бурят поэзиин түрүүшын һууринуудай нэгые хубаалдажа ябана гээ һаа, ёһо буса юумэ болохогүй. Тэрэнэй бэшэһэн богонихонууд шүлэгүүд нилээд дорьботойгоор үнгэрөө һэн. Томо зохёолнууд болохо поэмэнүүдые бэшэхэ талаараа залуу поэт үшөөл дүүрэн мэргэжэлтэй боложо шадаадүй гэжэ тэмдэглэмээр. Бэшэһэн поэмэнүүдэйнь тоо нилээд олохон боложо байһан байбашье, «заатал һаа тэрэ энэ поэмыень уншагты»,— гэжэ уншагшадта нэрлэжэ хэлэхэнь бэрхэтэй. Мүнөө сагай байдалда зорюулагдаһан, Сэнгэ Буянтуевай ажахын тоосоото хониной бригада тухай бэшэһэн «Сагаа һара» гэжэ поэмэшье абажа хараа һаа, энэ дэлхэйн тогтоһон сагһаа хойшо мүнөөдэр болотор ерэһэн газар дээрэхи ажа-амидаралай болоод хүн түрэлтэнэй түүхые уудалан бэшэһэн «Замбиин соло» гэжэ поэмэшье, Эхэ нютагаа магтаһан «Замайшье дууе» хаража үзэхэ болоо һаа, доторой байгуулалта ба удхашанарай талаар ехэхэн дутагдалнуудтай байха юм. Гол дутагдалынь хадаа мүнөөдэрэй байдал тухай дэн халиргайгаар хэлэнэ. Гадна ямаршье үндэһэгүйгөөр, харюусалгагүйгөөр бөөгэй дурдалгада хабаатай үгэнүүдые («хун шубуун гарбални, хуһа модон сэргэмни», «Тайлагта Эхэ нютаг» г. м.), буддын шажанда хабаатай: «оршолонто юртэмсэ», «нигүүлэсхы сэдьхэл», «нирван» гэхэ мэтэ мүнөөнэй байдалда ямаршье хабаагүй үгэнүүдые хэтэрсэ олоноор хэрэглэнэ. Мүнөө үедэ Д. Улзытуев шэнэ дуунай аялга, шэнэ байдалай шэмэ шүүһэ шуһа мяхандаа шэнгээжэ, бурят поэзидэ үзэгдөөгүй һайхан шүлэг дуунуудые бэшэхэ ёһотой гэжэ найданабди.

Мүнөөдэрэй бурят поэзи тухай хөөрэлдөөндэ Даши Дамбаевай һаяхан хэблэлһээ гаргаһан «Шанха дээрэм наран» гэжэ багахан ном дайрангүй гаража таарахагүй. Залуу поэт энэ ном соогоо мүнөө сагай байдал яһала шадабаритайгаар харуулжа шадаа гэжэ тэмдэглэмээр. Илангаяа өөрөө хара бэеэрээ хүдэлжэ ябаһан шэнгеэр бэшэһэн мүрнүүдынь һайшаалтай. Жэшээлхэдэ:

Гал сахилса
Гандаһан газар түнхижэ,
Хайр шулуун, дэгнүүл шорой
Хамха сохин шэдэлнэб.
Хүнгэн бэшэ —
Хүрзын эшэ,
Хүдэр гар соо шэшэрнэ.
(«Зориг»).

Энэ мэтээр ажабайдалтаяа нягта холбоотойгоор саашанхи бэшэлгэеэ үргэлжэлүүлээ һаа, Даши Дамбаевай поэзиин ашата харгыгаар үндэр амжалтануудые туйлахань дамжаггүй.

Мүнөө үеын бурят поэзиин ехэнхи шүлэгүүдынь дунда ба залуу һүрэгэй түлөөлэгшэдөөр бэшэгдэнэ. Гэбэшье, ахамад поэдүүдэй хэжэ байһан хүндэтэ ажалые мартажа болохогүй. Орхижорхиһон гуурһаяа дахин абажа, һүүлэй үедэ залуу эдэбхитэйгээр Б. Базарон, Ц. Номтоев, Ц-Д. Дондокова, Ц. Галсанов гэгшэдэй ажаллажа байһаниинь һайшаалтай. Жэшээлхэдэ, Ц. Галсанов энэ жэлдэ «Минии дорюун нүхэд юм даа» гэжэ томохон сюжетнэ поэмэ гаргаа. Энэ зохёол соогоо хүдэлмэришэн тариашан хоёрой хоорондохи халуун барисаа гээшые хүнэй үнэншэмөөр образууд дээрэ харуулжа шадаа. Поэтесса Цырен-Дулма Дондокова ехэ эршэтэйгээр, урматайгаар хүдэлнэ. Урданайхидаал адли ганса гунигта шүлэгүүдые бэшэнэ бэшэ, тэрэнэй творческо диапозон жэшээлэшэгүй үргэн болоо. Ирагуу һайхан гунигта шүлэгүүдэй хажуугаар, Эхэ ороноо болоод түрэл Партияа магтаһан шүлэгүүдые бэшэнэ, багахан үхибүүдтэ зорюулһан шүлэгүүдэй суглуулбари һаяшаг гаргаа. Мүнөө үедэ «Байгал» журналай хуудаһан дээгүүр «Байгалай басаган» гэжэ томо гэгшын сюжетнэ поэмэ гаргажа байна. Энэ зохёол соонь мүнөө үеын залуушуулай байдал, илангаяа бурят эхэнэрнүүдэй байдалай танигдашагүйгөөр хубилһые дэлгэрэнгыгээр харуулна.

Юрэ хэлсэхэдэ, манай поэдүүд мүнөөдэр, хүгшэн залуугай илгаагүй, нэгэ һаналтайгаар, нэгэ бодолтойгоор, үргэлжын эдэбхитэйгээр Литературын урда партиин түүхэтэ Программын табиһан асари ехэ түсэбые бэелүүлхэ зорилготойгоор шармайн оролсожо ябанад. Манай үндэһэн поэзидэ өөрынгөө урда табигдаһан хүндэтэ үүргые дүүргэхээр арга боломжо дүүрэн бии. Эрдэмтэй, бэлигтэй поэдүүдшье олон болоо, урагшаа дабшаха харгыньшье хэзээ хэзээнэйхиһээ эли тодо болоо... Гансал ажабайдалайнгаа түргэн алхасаһаа багаханшье гээгдэнгүй, тэрээнтэеэ нягта холбоотойгоор ажаллаха хэрэгтэй.

ГУНГАА ТҮДЭНЭЙ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

Үсэгэл... үдэр Улан-Удэдэ бурят поэзиин асуудалнуудаар зүблөөн эхи...эшлээ. Тэндэ манай корреспондент уран зохёолшодтой уулз...ажа, мүнөө үедэ тэдэнэй юу хэжэ, юу хэхэ түсэбтэй ба...йһан тухайнь һонирхон асууба. Зарим харюунуудынь энд...э толилбобди.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ:

Би мүнөө ү...едэ Доржи Банзаров тухай ...трилогиин гурбадахи роман (...)бэшэжэ байнхайб. Энэ зохёолн...и «Һайхан сэдьхэл» гэжэ ...нэрэтэй юм.

Тус твор...ческо хүдэлмэриингөө хажу...уугаар шүлэг, рассказ, очеркнуудые бэшэжэ байхаб.

Манай бурят литературада һаяын жэлнүүдтэ бэлигтэ залуу нүхэд хонгёо хоолой гаргажа эхилэнхэй. Би эдэ ургажа ябаһан оюутанда үнэн зүрхэнһөө амжалта хүсэнэб.

Д. МАДАСОН:

Бурят уран зохёолой хүгжэлтэдэ арадай аман зохёол тон ехэ үүргэтэй. Үндэһэн хэлэнэймнай үнэтэ баялигай тэдээн соо барагдашагүй ехэ байһаниинь элитэ. Арадай аман зохёолдо хамаатай оньһон, хошоо үгэнүүд, таабаринууд уран һайханай үндэр шанар шэнжэтэй, оюун хурса, гүн гүнзэгы бодолнуудтай. Тэдээнтэй һайса танилсабал, манай поэдүүд хэлэшэгүй сэсэн юумэ ойлгохо байха. Би эдэ жэлнүүдтэ шүлэгүүд болон поэмэнүүдые бэшэхынгээ хажуугаар арадай аман зохёолнуудые суглуулна гээшэб. Ерэхэ жэлдэ «Бурят арадай таабаринууд» гэһэн согсолбори номой хэблэлдэ тушаажа хэблүүлээд, уншагшадай анхаралда табиха хүсэлэнтэйб.

Ц.-Ж. ЖИМБИЕВ:

Мүнөө үедэ би дуунуудые бэшэжэ дүүргэбэб. Тэдэнэрни манай коммунис партиин съезд дээрэ абтаһан шэнэ гурбадахи Программада зорюулагданхай юм. Тиимэһээ «Амгалан байдал», «Ажал», «Эрхэ сүлөө», «Аха дүүгэй холбоон», «Адли тэгшэ эрхэ», «Зол жаргал» гэжэ нэрэтэй дуунууд юм.

Би нэгэ томошог поэмэ дүүргэхээ, хүдэлмэрилжэ байнхайб. Гадна үхибүүдэй шүлэглэмэл нэгэ акттай пьесэ дүүргүүтэй байнаб.

Ч. ГОМБОИН:

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай бурят поэзи нилээд хүгжэн һалбаржа байна. Шэнэ шэнэ шүлэг, дуун, поэмэнүүдэй согсолборинууд олошорно. Һаяхан номой хэблэл республикын залуу поэдүүд Дондок Улзытуев, Даши Дамбаев, Цырен-Дулма Дондогой, Цыдып Жамбалов гэгшэдэй поэтическэ согсолборинуудые гаргаба. Тэдэнь уншагшадта ехэ һонирхолтой байжа магад. Байгша жэлдэ миниишье «Талын түүдэгүүд» гэжэ шүлэгүүдэй түрүүшын ном хэблэлһээ гараа. Энээндэ би тон баяртайб.

Ерэхэ жэлдэ мүнөө сагай темэдэ бэшэгдэһэн очеркнуудай согсолбори хэблэлдэ тушааха хүсэлтэйб.

Мэлс САМБУЕВ

МИНИИ ТААБАЙ

Тэниглэн сагаан зантай,
Түүхэлиг сэсэн үгэтэй,
Айл аймаг соогоо
Аха захань байһан юм
минии таабай.
Айл болоошодоо заяалжа,
Абын эрхээр юрөөн,
Түрын энхэ найрта
Төөлэй баридаг байһан юм
минии таабай.
Долоон үнгын һолонго
Дууряаһан утаһан бэһэтэй
Мүшэн хилэн тэрлигтэй,
Мүнгэн сагаан хутагатай һэн
минии таабай.
Уран Дүшэһөө эхитэй
Уулын булаг сэхирэй
Урасхал шэнги түнгалаг
Уярган сэдьхэлтэй юм һэн
минии таабай.
Эмнигэй дошхые эмээллэжэ,
Нүхэдэй һайнаар нүхэсэжэ,
Юрөөлэй һайхаар юрөөжэ,
Дуунай хонгёое дууладаг һэн
минии таабай!
Юртэмсынгөө амитан
бүхэндэ
Юһэн жаргал түхөөдэг,
Үльгэршэ дууша гарбалтай
Үгытэй хүнэй хүбүүн юм һэн
минии таабай!
Соёл эрдэм шудалһан
Сэнгүү энэ наһандаа
Тандли хүндэтэй ябаһайб,
Тандли сэдьхэлтэй ябаһайб,
минии таабай!

Хилын саанаһаа

В. И. Ленинэй түрэһөөр 92 жэлэй ойе Румынида тэмдэглэнэ

БУХАРЕСТ, апрелиин 19. (ТАСС). Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 92 жэлэй ойе Румыниин ажалшад тэмдэглэнэ. Бүхы орон дотор элдэб хэмжээ-ябуулганууд абтана. «Ленинизм арадуудай һанаа сэдьхэлые, ухаан бодолые улам ехээр гатана», «Эб найрамдалай ленинскэ политика» гэһэн лекцинүүдые научна эрдэм болон соёл болбосорол дэлгэрүүлхэ бүлгэм бэлэдхэһэн байна. Эдэ лекцинүүд Бухарестдэ, ороной бусад городуудта уншагдаха юм.

В. И. Ленинэй зохёолнуудай хүсэд суглуулбариин VII болон VIII томуудые ленинскэ үдэрнүүдтэй дашарамдуулан РНР-эй политическэ литературын гүрэнэй хэблэл барлан гаргахань.

«Ленин тухай дурдалганууд», «Владимир Ильич Ленин», «Зуун жэлэй эхиндэ», «Ульяновтанай бүлэ» гэһэн, мүн бусад фильмнүүд ниислэлэй, ороной бусад городуудай экранууд дээрэ харуулагдана.

„Ленин—редактор, журналист" гэһэн ном хэблэн гаргагдаба

ХАНОЙ, апрелиин 18. (ТАСС). «Ленин—редактор, журналист» гэһэн номые Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 92 жэлэй ойдо зорюулан, Вьетнамай «Культура, искусство» гэжэ хэблэл Вьетнам хэлэн дээрэ барлан гаргаа. В. И. Лениниие һайнаар мэдэдэг, тэрээнтэй суг хүдэлһэн хүнүүдэй статьянууд, дурдалганууд энэ номдо оруулагданхай.

ДРВ-гэй Национальна суглаанай сесси

ХАНОЙ, апрелиин 18. (ТАСС). ДРВ-гэй Национальна суглаанай ээлжээтэ сесси мүнөөдэр нээгдээ. 1961 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай правительствын тоосоое, 1962 оной арадай ажахын түсэбэй проектые, 1961 оной гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое, шэнэ жэлэй бюджедэй проектые, Урда Вьетнамдахи байдал тухай элидхэлые сесси шагнаха байна. Национальна суглаанай саг үргэлжын комитедэй нёдондо жэлдэ хэһэн хүдэлмэриие сесси зүбшөн хэлсэхэ байна.

Түрүүшын асуудалаар премьер-министрын орлогшо, Госпланай түрүүлэгшэ Нгуен Зуй Чинь элидхэл хээ. Сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедтэ

ЖЕНЕВА, апрелиин 18. ТАСС-эй корреспондент А. Кислов иигэжэ дамжуулна: буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй хорин гурбадахи пленарна заседани мүнөөдэр боложо, Италиин делегат түрүүлэгшээр һуугаа. Заседаниин нээгдэһэнэй һүүлээр, США-гэй түлөөлэгшэ А. Дин иигэжэ мэдүүлээ. Буу зэбсэг бүгэдэниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай договорой Америкын проектые манай делегаци комитедэй үзэмжэдэ табина. «Бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбанаар ажаһуужа байһан эрхэ байдалда буу зэбсэг бүгэдэниитээрээ, хүсэдөөр хуряаха тухай договорой гол дүримүүдэй схемэ» гэжэ нэрлэгдэһэн энэ нилээд ехэ документын гол дүримүүдые тайлбарилһан үгэ Америкын делегат хэлээ.

Үгэ хэлэлгэнүүдэй болоходо, Болгариин, Индиин, Италиин, Чехословакиин, Англиин түлөөлэгшэд мэдүүлгэнүүдые хээ.

Буу зэбсэг хуряаха талаар зүблөөнэй хүдэлмэрилжэ эхилһээр табан неделиин үнгэрһэнэй һүүлээр, буу зэбсэг хуряаха тухай бүхы программада хамаатай документые комитедэй үзэмжэдэ США-гэй табиһаар һаналаа ханангги байһанаа бүхы үгэ хэлэгшэд элирхэйлэн мэдүүлээд, энэ проектые наринаар шэнжэлэн хаража үзэхэбди гэжэ найдуулаа. Хожомынь энээн тухай ажаглалтанууд хэгдэһэн байна.

Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй удаадахи заседани үглөөдэр болохо.

Ганын Республика какао-бобынуудые ургуулжа абалгаар хэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлдэг юм. Какао-бобынууд Ганы... талын болон түбэй районуудай 400 мянга шахуу гектар ... дээрэ тарижа ургуулагдадаг. Зураг дээрэ: какаогай ... сэбэрлэгдэжэ байна.
Синьхуагай ТАСС-эй...

НПКСК-гэй Бүхэхитадай комите... сесси хаагдаба

ПЕКИН, апрелиин 19. (ТАСС). Хитадай арадай политическэ консультативна соведэй Бүхэхитадай комитедэй гурбадахи сесси Пекиндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

Мартын 23-да нээгдэһэн сессиин хүдэлмэридэ НПКСК-гэй Бүхэхитадай комитедэй 897 гэшүүн хабаадаа. Тэрэшэлэн элдэб ажал хэдэг хүнүүдэй түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо наукын, техникын, соёл культурын, гэгээрэлэй, медицинын, элүүрые хамгаалгын, литература болон искусствын хүдэлмэрилэгшэд, демократическа партинуудай, промышленнигууд болон худалдаа наймаашадай Бүхэхитадай нэгэдэлэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, бага яһатанай түлөөлэгшэд, шажан эрхилэгшэд, ондоо оронуудта байһанаа түрэл орондоо бусажа ерэһэн хитадууд сессидэ уригдаһан байгаа.

НПКСК-гэй Бүхэхитадай комитедэй саг үргэлжын комитедэй хүдэлмэри тухай НПКСК-гэй Бүхэхитадай комите... рүүлэгшын орлогшо Чэн... тунай элидхэлые сесси ... һан байна. Ажаглагшад... жо сессидэ хабаадагшад... дай түлөөлэгшэдэй Бүх... дай суглаанай гурбадахи... си дээрэ байлсажа, ... тельствын хүдэлмэри ... премьер Чжоу Энь-лайн... элидхэлые шагнаа.

Мартын 24-һөө апрел... хүрэтэр бүлэг бүлэгөөр... пленарна заседанинууд... жо, Чэнь Шу-тунай, ... Энь-лайн элидхэлнүүд ... хэлсэгдээ.

Сесси хадаа НПК... Бүхэхитадай комитедэй... лэгшын орлогшо Чэнь ... най элидхэлые һайш... правительствын хүдэлм... хай премьер Чжоу Эн... элидхэлые дэмжэжэ ба... элирхэйлэн мэдүүлээ.

НПКСК-гэй Бүхэхита... митедэй түрүүлэгшэ ... Энь-лай сесси дээрэ ... лэй үгэ хэлээ.

Номгон далай дээрэ ядерна туршалгану... хэхын тулада яаралтайгаар бэлэдхэл...

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Агаарта ядерна туршалга хэхын тулада США яаралтайгаар бэлэдхэл хэжэ байна гээд «Юнайтед стейтс ньюс энд уорлд рипорт» гэжэ журнал мэдээсэнэ. «Атомна туршалганууд һаяар эхилхэнь» гэһэн гаршагтай статья соогоо журнал иигэжэ бэшэнэ.

Ядерна туршалгануудые дахяад хэхэ талаар Холбоото Штадуудай тогтооһон болзор ойртожол байна. Ядерна туршалга хэхын тулада Гавайска аралнуудһаа урдуур, мүн баруун тээгүүр тодолон олдоһон хоёр районда мүнөө хэдэн мянган хүн, орёо нарин аппаратура эльгээгдэжэ байна. Самолёдууд, агаарай шарнууд, суднанууд, ракетэнүүд, счетчигууд эльгээгдэнэ; тропическа 15 арал дээрэ метеорологическа станцинууд байгуулагдаха юм. 40 ехэ туршалга хэгдэхээр тухайлагдана. Тэрээндэ 11.800 американецууд хабаадалсаха. Америкын шэнэ түхэлэй ядерна зэбсэгые агаарта туршажа үзэхын тулада эдэ хүнүүд мүнөө бэлэдхэл хэжэ бай...

«Эдэ шухала турша... хэдэн хоногһоо, магад... лиин 23-дашье эхилжэ... хо», тиигээд хоёр-гурб... рын турша соо үргэлж... жэ журнал заана.

«Ядахын сагта, зари... шалгануудые зэбсэгтэ... нүүдэй оперативна ... нууд, тайлбарилан ... дайнай болоо һаань эн... хэрэглэхэ ёһотой хүнү... гэргэхэ юм. Урда тэ... шалгануудые гол түлэ... данска мэргэжэлтэд ... дэг байгаа.

Шэнэ туршалгануу... янзын байха. Тиихэдэ ... хэниинь угаа шухала ... логдоно» гээд журна... жэлүүлэн бэшэнэ.

«Эдэ туршалгануудт... ехэ бэлэдхэл хэгдэж... Жэшээлхэдэ, генера... Альфред Старберд гэ... мандовани доро тусха... байгуулагдаа. Энэ отр... шалгын бүхы хүдэлмэ... наха, туршалгада хаб... ха 11.800 хүниие хүтэ... юм».

Гватемалада буһалгаан болоһоор

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 17. (ТАСС). Правительствода эсэргүү демонстраци Гватемалын ниислэлдэ үсэгэлдэр дахяад болоһон байна. Идигорас Фуэнтесэй правительствын тушаалһаа бууха тухай демонстрацида хабаадагшад эрилтэ хэһэн байна. Асс... Пресс агентствын Г... городһоо мэдээсэһэн... студентнүүд городой ... сые автомашинануу... гаад, банкнуудай бай... руу бомбонуудые хая...

МЭДЭЭСЭЛ

Советскэ Союзай Маршал И. С. Конев Германида байдаг совет бүлэг сэрэгүүдэй главна командалагшаар 1961 оной августһаа хойшо байһан юм. Мүнөө И. С. Конев Москва бусажа ерээд, СССР-эй обороной министерстводэ өөрынгөө уялгануудые дүүргэ...

Германида байдаг с... лэг сэрэгүүдэй глав... далагшаар генерал-... И. И. Якубовский то...

Редактор
Ц. Ц. ЦИБ...

Манай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, ...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора —46-32. зам. ред... 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной ... пропаганды—24-74, сельского хозяйства и совет... тельства—47-59, промышленности и транспорта, ... —35-14, культуры—34-05, писем и рабселько... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалт... Для междугородных переговсров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н00651 Зак...